د افغانستان اساسي قانون

قانون اساسی افغانستان

په رسمي جريده کې د خپريدو نېټه: ۱۳۸۲ هـ ش کال د سلواغې د مياشتې (۸)
پرله پسې ګڼه (۸۱۸)

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون د توشېح په باب د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئـيس فرمان

ګڼه: (۱۰۳)

نېټه : ۱۳۸۲/۱۱/۶

د لوی خدای په نامـه او د افغـانستان د نجيبو خلکو د نيکمرغۍ په هيله ، نـوی اساســي قــانون چــې د ۱۳۸۲ هجـري لمريـز کـــال د ليـنـدۍ لـه ۲۲ څخه د مرغـومې تـر ۱۴ نـېټـې پـورې پـه کابل کې د جوړې شوي لويې جرګې لـخوا په ۱۲ فصلونو ۱۶۲ مـادو کې د رأيـو پـه اتفـاق تصويب شو، توشيح او انفاذيې اعـلاموم.

د متعا ل خدای له دربار څخه هيله کوم تـر څــو دغـه اساسي قـانون د اسلام د مبـين ديـن د حکمونـو پـه رعـايـت سره دملـــي يـــووالي د ټينګښــــت ، د دموکراســۍ د هدفــــونو د تحقــق د مدني ټولنې د جـــوړ ولو ، د ټولنيزې اقتصــادي ، اجتمــاعي ، سياســي او فرهنګي سوکالۍ ، د دولت او دهېواد

فرمان رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشيح قانون اساسی افغانستان

شماره: (۱۰۳)

تاريخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنـــام خــداوند بـزرگ و بـه آرزوی سعادت مردم نـجيب و صلـح دوست افغـانستــان، قــانــون اساسی جديـد را کـه توسط لــويه جـرگـهٔ تـاريخـی ۲۲ قــوس الـــی ۱۴ جــدی ۱۳۸۲ هجـری شمسـی، مــنعقدهٔ شهر کابـل در ۱۲ فصل و ۱۶۲ مــاده بـه اتفـاق آرا تصــويب گرديد ، توشيح و انفـاذ آنرا اعلام می دارم.

از بـارگــاه خداونـد متـعال اسـتدعا دارم تـــا ايـن قــانون اساسـی بـا رعـايـت احکـام ديـــن مبـين اسـلام، تحکـيم وحــدت ملـــی، تـــحقق اهـداف دمــوکراسـی، اعمـار جامعـهٔ مدنی، رفـــاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سـياسـی و فـرهنگـی، مــشعل راه دولــت و مـــردم کـــشور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلکــو د لارې ډيــوه شــي ، ســوله ، برابري او وروروللي د افغانستان د ملت ترمنځ تأمين کړي.

و من الله توفيق

حامد کرزی

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس

۶/ سلواغه/ ۱۳۸۲ هجري شمسي
د کابل ښار

گـــــردیده، صـــــلح، بـــرابـــری و بـــرادری را بـــین ملـت افغانســتان تأمین نماید.

و من الله توفيق

حامد کرزی

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

۶/ دلو ۱۳۸۲/ هــجری شمســی
شهر کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان د اساسي قانون فهرست | فهرست قانون اساسی افغانستان

عنوان	د مادو شمېر	مخ	عنوان	تعداد ماده ها	صفحه
سريزه		۱	مقدمه		۱
لومړی فصل: دولت	(۲۱مادي)	۳	فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)	۳
دويم فصل: د اتباعو اساسي حقوق او وجايب	(۳۸ مادي)	۱۰	فصل دوم: حقوق اساسی و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)	۱۰
دريم فصل: جمهور رئيس	(۱۱ مادي)	۲۶	فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)	۲۶
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادي)	۳۶	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)	۳۶
پنځم فصل: ملي شوری	(۲۹ مادي)	۴۰	فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ ماده)	۴۰
شپږم فصل: لويه جرگه	(۶ مادي)	۵۵	فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)	۵۵
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادي)	۵۷	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)	۵۷
اتم فصل: اداره	(۷ مادي)	۶۶	فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)	۶۶
نهم فصل: اضطراري حالت	(۶ مادي)	۶۹	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)	۶۹
لسم فصل: تعديل	(۲ مادي)	۷۱	فصل دهم: تعدیل	(۲ ماده)	۷۱
يوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادي)	۷۲	فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)	۷۲
دولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادي)	۷۴	فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ ماده)	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام علي سيد الانبياء و المرسلين محمد (ﷺ) و على آله و اصحابه اجمعين.

سریزه

مونږ د افغانستان خلکو:

■ د لوی خدای (ج) پرسپیڅلي ذات په ټینګ ایمان ، د حق تعالي په مشیت پر توکل او د اسلام په سپیڅلي دین پر اعتقاد ؛

■ د تیرو بې عدالتیو او ناخوالو په درک او زمونږ پر هیواد راغلیو بې شمیره مصیبتونو ته په پاملرنه؛

■ د افغانستان د ټولو خلکو د سرښندنو، تاریخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت د ستایلو او د وطن د آزادۍ د لارې د شهیدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او یو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ د ملګرو ملتو د منشور په رعایت او د بشر دحقوقو نړیوالې

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ایمان راسخ به ذات پاک خداوند (ج) و توکل به مشیت حق تعالی و اعتقاد به دین مقدس اسلام؛

■ با درک بی عدالتی ها و نابسامانی های گذشته و مصایب بی شماری که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدیر از فداکاری ها ، مبارزات تاریخی، جهاد و مقاومت بر حق تمام مردم افغانستان و ارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی کشور؛

■ با درک این که افغانستان واحد و یکپارچه به همه اقوام و مردم این سرزمین تعلق دارد؛

■ با رعایت منشور ملل متحد و با احترام به اعلامیهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعلامیې ته په درناوي؛

■ د ملي وحدت د ټینګښت او د هېواد داستقلال، ملي حاکمیت او ځمکنۍ بشپړتیا د ساتنې په منظور؛

■ د خلکو پر اراده او د موکراسۍ ولاړ نظام د تأسیس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعیض او تاوتریخوالي پاکې، پرقانونیت، اجتماعي عدالت، د انساني حقوقو او کرامت پر خوندي تا به ولاړې مدني ټولنې د جوړولو او دخلکو د اساسي حقوقو او آزادیو د تأمین په منظور؛

■ د هېواد د سیاسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټونو د پیاوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سیدونکیو ته د یو هوسا ژوندانه او د ژوند د سالم چاپیریال د تأمین په منظور؛

■ او بالاخره په نړیواله کورنۍ کې د افغانستان لپاره د وړ ځای د تثبیت په منظور؛

د هېواد تاریخي، فرهنګي او ټولنیزو واقعیتونو او د زمان له غوښتنو سره سم مو دغه اساسي قانون

جهانی حقوق بشر؛

■ به منظور تحکیم وحدت ملی و حراست از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی کشور؛

■ به منظور تأسیس نظام متکی بر اراده مردم و دموکراسی؛

■ به منظور ایجاد جامعهٔ مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعیض و خشونت و مبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت و حقوق انسانی و تأمین آزادی ها و حقوق اساسی مردم؛

■ به منظور تقویت بنیادهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و دفاعی کشور؛

■ به منظور تأمین زندگی مرفه و محیط زیست سالم برای همه ساکنان این سرزمین؛

■ و سرانجام، به منظور تثبیت جایگاه شایستهٔ افغانستان در خانوادهٔ بین المللی؛

این قانون اساسی را مطابق به واقعیت های تاریخی، فرهنگی و اجتماعی کشور و مقتضیات عصر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپلو استازيو له لارې د يو زرو درې سوه دوه اتيا يم لمريز هجري كال د مرغومي د مياشتې په څوارلسمه نيټه د كابل په ښار كې تصويب كړ.

از طريق نمايندگان منتخب خود درلويه جرگۀ مؤرخ چهاردهم جدی سال يک هزار و سه صد و هشتاد و دو هجری شمسی در شهر كابل تصويب كرديم.

لومړی فصل
دولت

فصل اول
دولت

لومړۍ ماده:
افغانستان ، خپلواک، واحد ، او نه بيليدونكى اسلامي جمهوري دولت دى.

مادۀ اول:
افغانستان، دولت جمهوری اسلامی، مستقل، واحد و غير قابل تجزيه می باشد.

دوه يمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت دين، د اسلام سپېڅلی دين دی.

د نورو اديانو پيروان د خپل دين په پيروۍ او د خپلو ديني مراسمو په اجرأ كې د قانون د حكمونو په حدودوكې آزاد دي.

مادۀ دوم:
دين دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دين مقدس اسلام است.

پيروان ساير اديان در پيروی از دين و اجرای مراسم دينی شان در حدود احكام قانون آزاد می باشند.

دريېمه ماده:
په افغانستان كې هېڅ قانون نشي كولای چې د اسلام دسپېڅلي دين د معتقداتو او احكامو مخالف وي.

مادۀ سوم:
در افغانستان هيچ قانون نمی تواند مخالف معتقدات و احكام دين مقدس اسلام باشد.

څلورمه ماده:
په افغانستان كې ملي حاكميت په ملت پورې اړه لري چې په مستقيم ډول

مادۀ چهارم:
حاكميت ملی در افغانستان به ملت تعلق دارد كه به طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې په خپله يا يې د خپلو استازيو له لارې عملي کوي.

مستقيم يا توسط نمايندگان خود آن را اعمال مى کند.

د افغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې د افغانستان تابعيت ولري.

ملت افغانستان عبارت است از تمام افرادى که تابعيت افغانستان را دارا باشند.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يي، نورستاني، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه يى، نورستانى، ايماق، عرب، قرغيز، قزلباش، گوجر، براهوى وساير اقوام مى باشد.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کيږي.

برهر فرد از افراد ملت افغانستان کلمۀ افغان اطلاق مى شود.

د ملت هيڅ يو فرد د افغانستان له تابعيت څخه نه محروميږي.

هيچ فرد از افراد ملت از تابعيت افغانستان محروم نمى گردد.

په تابعيت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لارې تنظيميږي.

امور مربوط به تابعيت و پناهندگى توسط قانون تنظيم مى گردد.

پنځمه ماده:

د دې اساسي قانون او نورو قوانينو د حکمونو تطبيق، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او د هېواد د امنيت او دفاعي قابليت تأمين، د دولت له اساسي وظايفو څخه دي.

مادۀ پنجم:

تطبيق احکام اين قانون اساسى و ساير قوانين، دفاع از استقلال، حاکميت ملى و تماميت ارضى و تأمين امنيت و قابليت دفاعى کشور از وظايف اساسى دولت مى باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده:

دولت ، د انساني کرامت په ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمین، د ټولو قومونو او قبایلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سیمو کې د متوازنې پراختیا او ټولنیز عدالت پر بنسټ دیوې هوسا او پرمختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

مادۀ ششم:

دولت به ایجاد یک جامعه مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی، حمایت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

اوومه ماده:

دولت د ملګرو ملتونو د منشور، د بین الدول معاهدو، د نړیوالو میثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړیوالې اعلامیې رعایت کوي.

مادۀ هفتم:

دولت منشور ملل متحد ، معاهدات بین الدول، میثاق های بین المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیۀ جهانی حقوق بشر را رعایت می کند.

دولت د هر راز تروریستي اعمالو، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د تولید او استعمال مخنیوی کوي.

دولت از هر نوع اعمال تروریستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و تولید و استعمال مسکرات جلوگیری می کند.

اتمه ماده:

دولت د هېواد خارجي سیاست دخپلواکۍ، ملي ګټو او ځمکنۍ بشپړتیا په ساتلو، نه مداخلې، ښه ګاونډیتوب ، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پر بنسټ تنظیموي.

مادۀ هشتم:

دولت سیاست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و تمامیت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظیم می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهمه ماده:
کانونه او نوري تر ځمکې لاندې زيرمې او لرغوني آثار د دولت ملکيت دي.

د دولت د ملکيتونو ساتنه او اداره او له طبيعي زيرمو او نورو عامه ملکيتونو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له لياري تنظيمېږي.

مادۀ نهم:
معادن و ساير منابع زير زمينی و آثار باستانی ملکيت دولت می باشند.

حفاظت و اداره املاک دولت و طرز استفاده درست از منابع طبيعی و ساير املاک عامه توسط قانون تنظيم می گردد.

لسمه ماده:
دولت ، خصوصي پانګې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ دقانون له حکمونو سره سم هڅوي ، ملاتړيې کوي او مصؤنيت يې تضمينوي.

مادۀ دهم:
دولت، سرمايه گزاريها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشويق، حمايت و مصؤنيت آنها را تضمين می نمايد.

يوولسمه ماده:
په کورنۍ او بهرنۍ سوداګرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او دخلکو له ګټو سره سمې د قانون له لياري تنظيمېږي.

مادۀ يازدهم:
امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ايجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم ، توسط قانون تنظيم ميگردد.

دولسمه ماده:
د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

د پيسو نشرول، د هېواد د پولي سياست طرح او تطبيق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحيت دی.

مادۀ دوازدهم:
دافغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبيق سياست پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحيت بانک مرکزی می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکزي بانک د پیسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرگې له اقتصادي کمیسیون سره مشوره کوي.

ددې بانک تشکیل او د کار ډول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

دیارلسمه ماده:
دولت د صنایعو د پراختیا، د تولید د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتیا او د کسبگرو د فعالیتونو د ملاتړ لپاره اغیزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

څوار لسمه ماده:
دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختیا، د بزگرانو او مالدارانو د اقتصادي ټولنیزو او د ژوند د شرایطو د ښه کولو او د کوچیانو د میشتولو او د دوی د ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودوکې اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوگنځای د برابرولو په منظور او دعامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود کې لازم تدبیرونه نیسي.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

مادۀ سیزدهم:
دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

مادۀ چهاردهم:
دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالدارن و اسکان و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنیه مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت به منظور تهیۀ مسکن و توزیع ملکیتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسمه ماده:
دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپېریال د خوندي کولو ښه والي لپاره لازم تدبیرونه ونیسي.

مادهٔ پانزدهم:
دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محیط زیست تدابیر لازم اتخاذ نماید.

شپاړسمه ماده:
د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه یي، نورستاني، پاميري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سیمو کې چې د خلکو اکثریت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه یي، نورستاني او یا پاميري ژبو څخه پر یوې خبرې کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه دریمه رسمي ژبه ده، د تطبیق ډول یې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پیاوړتیا او پراختیا لپاره اغیزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډیو او تلویزیون خپرونې د هېواد پر ټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کیږي.

مادهٔ شانزدهم:
از جمله زبانهای پشتو، دری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور، پشتو و دری زبانهای رسمی دولت می باشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی از زبانهای ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می نمایند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حیث زبان سوم رسمی می باشد و نحوهٔ تطبیق آن توسط قانون تنظیم می گردد.

دولت برای تقویت و انکشاف همه زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهی به تمام زبانهای رایج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه لسمه ماده:
دولت په بيلابيلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده کړو د پراختيا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظيم لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده:
د هېواد د تقويم مبدأ د پيغمبر اکرم (ﷺ) پر هجرت ولاړ دی.

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتۍ دي، نورې رخصتۍ د قانون له لیارې تنظيمېږي.

نولسمه ماده:
د افغانستان بيرغ له: دريو تور، سور او زرغون رنګه ټوټو څخه جوړ دی. درې واړه ټوټې په مساوي ډول له کيڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هر رنګ سور د هغه د اوږدو نيمايي دی چې په منځ کې يې د افغانستان ملي نښان ځای پرځای شوی دی.

دافغانستان د دولت ملي نښان له سپين رنګي محراب او منبر څخه جوړ دی چې په دوو څنډو کې يې دوه

مادهٔ هفدهم:
دولت برای ارتقای معارف در همه سطوح، انکشاف تعلیمات دینی، تنظیم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراکز دینی تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

مادهٔ هجدهم:
مبدأ تقویم کشور بر هجرت پیغمبر اکرم (ﷺ) اسsتوار است.

مبنای کار ادارات دولتی تقویم هجری شمسی می باشد.

روزهای جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور تعطیل عمومی است، سایر رخصتی ها توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ نزدهم:
بیرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگهای سیاه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفید می باشد که در دو گوشه آن دو بیرق و

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیرغونه او د منځ په برنۍ برخه کې یې د لااله الاالله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې یې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاریخ او د افغانستان کلمه راغلې چې له دوو خواوو څخه دغنمو وږي پرې راګرځول شوي دي.

له بیرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لیارې تنظیمېږي.

شلمه ماده:
د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او دافغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

یوویشتمه ماده:
د افغانستان پایتخت د کابل ښار دی.

دوه یم فصل
داتباعو اساسي حقوق او وجایب

دوه ویشتمه ماده:
د افغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعیض او امتیاز منع دی.

دافغانستان اتباع ښځې او نارینه د قانون په وړاندې مساوي حقوق او وجایب لري.

در وسط آن در قسمت فوقانی، کلمه مبارک لااله الاالله محمد رسول الله و الله اکبر و اشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمه افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم:
سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم:
پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم
حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم:
هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریویشتمه ماده:
ژوند د خدای (جل جلاله) بخښنه او د انسان طبیعي حق دی، هیڅوک له قانوني مجوزه پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

مادۀ بیست و سوم:
زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان است، هیچ شخص بدون مجوز قانونی از این حق محروم نمی گردد.

څلیرویشتمه ماده:
آزادي د انسان طبیعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ او له عامه مصالحو پرته چې د قانون له لیارې تنظیمېږي حدودنه لري.

مادۀ بیست و چهارم:
آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم می گردد، حدودی ندارد.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصؤن است.

دولت د انسان د آزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ویشتمه ماده:
د ذمې برائت اصلي حالت دی.

مادۀ بیست و پنجم:
برائت ذمه حالت اصلی است.

تر هغې چې د باصلاحیته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم علیه ثابت نه شي، بې ګناه ګڼل کېږي.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمه با صلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږ ویشتمه ماده:
جرم یو شخصي عمل دی.

مادۀ بیست و ششم:
جرم یک عمل شخصی است.

د متهم تعقیبول، نیول یا توقیفول او پر هغه باندې د جزاء تطبیق بل هیچاته سرایت نه کوي.

تعقیب، گرفتاری یا توقیف متهم و تطبیق جزا بر او به شخص دیگری سرایت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ويشتمه ماده:
هیڅ یو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تر ارتکاب د مخه نافذ شوی وي.

هیڅوک د قانون له حکمونه پرته تعقیبیدای، نیول کیدای او یا توقیفېدای نه شي.

هیچاته سزا نشي ورکول کیدای مګر، د با صلاحیته محکمې په حکم او د هغه قانون له احکامو سره سم چې د اتهام وړ فعل تر ارتکابه مخکې نافذ شوی وي.

اته ويشتمه ماده:
د افغانستان هیڅ یو تبعه په جرم باندې د متهم کیدو له امله، بهرني دولت ته نه سپارل کېږي، مګر د ورته معاملې او د هغو بین الدول تړونونو له مخې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هیڅ افغان د تابعیت په سلبېدو او په افغانستان کې دننه یا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

نهه ويشتمه ماده:
د انسان تعذیب منع دی.

هیڅوک نه شي کولای چې له بل

مادهٔ بيست و هفتم:
هیچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد.

هیچ شخص را نمی توان تعقیب، گرفتار و یا توقیف نمود مگر بر طبق احکام قانون.

هیچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمهٔ با صلاحیت و مطابق به احکام قانونی که قبل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیده باشد.

مادهٔ بيست و هشتم:
هیچ یک از اتباع افغانستان به علت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس معامله بالمثل و پیمان های بین الدول که افغانستان به آن پیوسته باشد.

هیچ افغان به سلب تابعیت و یا تبعید در داخل یا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

مادهٔ بيست و نهم:
تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخص څخه حتی د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، د هغه د تعذیب لپاره اقدام وکړي یا یې د تعذیب امر ورکړي.

به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

د انساني کرامت مخالفې جزاء ټاکل منع دي.

تعیین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است.

دېرشمه ماده:

له متهم یا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یا شهادت اعتبار نه لري.

مادهٔ سی ام:

اظهار، اقرار و شهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیله اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

په جرم اقرار د متهم هغه اعتراف ته وایي چې په بشپړه خوښه او د عقلي روغتیا په حالت کې يې د با صلاحيته محکمې په وړاندې کړی وي.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم با رضایت کامل و در حالت صحت عقل، در حضور محکمهٔ با صلاحیت.

یودېرشمه ماده:

هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له ځانه د اتهام دلیرې کولو او یا د حق د ثابتولو لپاره مدافع وکیل و ټاکي.

مادهٔ سی و یکم:

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا برای اثبات حق خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق لري چې له نیولو سره سم له منسوب اتهامه ځان خبر کړي او د هغې مودې دننه چې قانون يې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

متهم حق دارد به مجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد و در داخل میعادی که قانون تعیین می کند در محکمه حاضر گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولـــت پـــه جنـــايي پيښــو كــې د بېــوزلـــي مـــتهم لپـــاره مدافـــع وكــيــل ټاكي.

د مــتهم او د هغــه د وكيــل تــر مــنځ مكــالمات، مراسلات او مخـابرات لــه هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

د مـدافع وكيلانـو وظـايف او واكونـه د قانون له لياري تنظيمېږي.

دوه دېرشمه ماده:
پــور د پــوروړي د آزادۍ د سـلبيدو يــا محدودېدو سبب كيداى نشي.

د پـور د بيرتـه اخيسـتلو لارې چـارې او وسايل د قانون له لياري تنظيمېږي.

دري دېر شمه ماده:
د افغانســتان اتبــاع د انتخــابولو او د انتخابېدلو حق لري.

له دې حق څخه د ګټې اخيستو شرايط اولارې د قانون له لياري تنظيمېږي.

څلور دېرشمه ماده:
د بيان آزادي له تيري څخه خوندي ده.

هــر افغــان حــق لــري چــې خپــل فكــر د ويـــنا ، ليكنـــې، انځـــور او يـــا نـــورو وسيـــلو لـــه لارې، پـــه دې اساســـي قـانـــون كـــې د راغلـــو حكمونـــو پـــه

دولـــت در قضايـــاى جنايـــى بـــراى متهـــم بـــى بضـــاعت وكيـــل مـــدافع تعيين مى نمايد.

محرميـــت مكـــالمات، مراســـلات و مخابرات بين متهم و وكيـل آن، از هر نوع تعرض مصؤن مى باشد.

وظايف و صلاحيت هاى وكلاى مدافع توسط قانون تنظيم مى گردد.

مادۀ سى و دوم:
مـديون بـودن شـخص موجـب سلب يـا محدود شدن آزادى وى نمى شود.

طـرز و وســايل تحصـيل ديـن توســط قــانــون تنظيـم ميگردد.

مادۀ سى و سوم:
اتباع افغانسـتان حق انتخـاب كـردن و انتخاب شدن را دارا مى باشند.

شـرايـط و طـرز استفاده از ايـن حــق تـوســط قانون تنظيم ميـگردد.

مادۀ سى و چهارم:
آزادى بيــان از تعـرض مصؤن است.

هر افــغـان حــق دارد فـكـر خـود را بــه وســيلــه گـفـتــار، نـوشـتــه، تـصـويــر و يــا وسـايــل ديـگــر، بــا رعـايــت احــكام منــدرج ايــن قــانون اساســى

(c) ketabton.com: The Digital Library

رعایت، ښکاره کړي.

اظهار نماید.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښيي، خپاره او نشر کړي.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد.

د مطبعو، راډيو او تلويزيون، د مطبوعاتو دخپرولو او د جمعي ارتباط په نورو وسايلو پورې مربوط حکمونه د قانون له لیارې تنظیمېږي.

احکام مربوط به مطابع، رادیو و تلویزیون، نشر مطبوعات و سایر وسایل ارتباط جمعی توسط قانون تنظیم میگردد.

پنځه دېرشمه ماده:

د افغانستان اتباع حق لري چې د خپلو مادي او یا معنوي غوښتنو د تأمين لپاره، د قانون له حکمونو سره سم، ټولنې جوړې کړي.

مادۀ سی و پنجم:

اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمین مقاصد مادی و یا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعیتها تأسیس نمایند.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون له حکمونو سره سم، سیاسي گوندونه جوړ کړي، په دې شرط چې:

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سیاسی تشکیل دهند، مشروط بر اینکه:

۱- د گوند مرامنامه او اساسنامه د اسلام د سپېڅلي دين د احکامو او په دې اساسي قانون کې د راغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۱- مرامنامه و اساسنامۀ حزب، مناقض احکام دین مقدس اسلام و نصوص و ارزشهای مندرج این قانون اساسی نباشد؛

۲- د گوند تشکیلات او مالي منابع ښکاره وي؛

۲- تشکیلات و منابع مالی حزب علنی باشد؛

۳- نظامي او نظامي ډوله تشکیلات

۳- اهداف و تشکیلات نظامی و شبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او هدفونه ونه لري؛

۴- له بهرنيو سياسي ګوندونو يا نورو بهرنيو منابعو سره تړلي نه وي؛

د قوم، سيمې، ژبې او فقهي مذهب پر بنسټ د ګوند جوړول او فعاليت کول، جواز نه لري.

هغه جمعيت او ګوند چې د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي د قانوني موجباتو او باصلاحيتې محکمې له حکمه پرته نه منحل کېږي.

شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ييزو غوښتنو د تأمين لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وکړي.

اوه دېرشمه ماده:
د اشخاصو د مخابرې او ليکونو آزادي او محرميت که په ليکلي ډول وي يا د تيليفون او تلګراف يا نورو وسيلو له لارې، له تېرى څخه خوندي دي.

دولت د اشخاصو د مخابرو او ليکونو د پلټنې حق نه لري، مګر د قانون له حکمونو سره سم.

نظامی نداشته باشد؛

۴- وابسته به حزب سیاسی و یا دیگر منابع خارجی نباشد؛

تأسیس و فعالیت حزب برمبنای قومیت، سمت، زبان و مذهب فقهی جواز ندارد.

جمعیت و حزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل می شود ، بدون موجبات قانونی و حکم محکمهٔ با صلاحیت منحل نمی شود.

مادهٔ سی و ششم:
اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز و صلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع و تظاهرات نمایند.

مادهٔ سی و هفتم:
آزادی و محرمیت مراسلات و مخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد و چه به وسیلهٔ تیلفون، تلگراف و وسایل دیگر، از تعرض مصؤن است.

دولت حق تفتیش مراسلات و مخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته دیرشمه ماده:

د شخص استوګنځی له تیري څخه خوندي دی. هیڅوک د دولت په ګډون نشي کولای د استوګن له اجازې یا د واکمنې محکمې له قرار پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې ښوول شوي، د چا کور ته ورننوزي یا یې وپلټي.

د څرګند جرم په مورد کې مسئول مامور کولای شي د محکمې له مخکینۍ اجازې پرته د شخص کورته ورننوزي یا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کور ته له ننوتو یا پلټنې وروسته، په هغه موده کې چې قانون یې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

مادۀ سی و هشتم:

مسکن شخص از تعرض مصؤن است. هیچ شخص، به شمول دولت، نمی تواند بدون اجازۀ ساکن یا قرار محکمۀ با صلاحیت و به غیر از حالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند بدون اجازۀ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش کند. مامور مذکور مکلف است بعد ازداخل شدن یا اجرای تفتیش، در خلال مدتی که قانون تعیین می کند قرار محکمه را حاصل نماید.

نهه دیرشمه ماده:

هر افغان حق لري د هیواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سیمو پرته چې قانون منع کړې وي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بیرته راستون شي.

دولت له هیواد څخه بهر د افغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

مادۀ سی ونهم:

هر افغان حق دارد به هر نقطۀ کشور سفر نماید و مسکن اختیار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نماید و به آن عودت کند.

دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمایت می نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلويښتمه ماده:
ملكيت له تيري څخه خوندي دی.

هېڅوک د ملكيت د ترلاسه كولو او په هغه كې له تصرف كولو څخه نه منع كېږي، مگر د قانون د احكامو په حدودوكې.

د هيچا ملكيت د قانون د حكم او د باصلاحيته محكمې له پرېكړې پرته نه مصادره كېږي.

د شخص د ملكيت استملاک يوازې د عامه گټو د تأمين په مقصد، د مخكيني او عادلانه بدل په وركولو، د قانون له مخې مجاز دی.

د شخص د شتمنۍ پلټنه او اعلان يوازې د قانون په حكم كېداى شي.

يوڅلو يښتمه ماده:
بهرني اشخاص په افغانستان كې د عقاري مالونو د ملكيت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانگې اچونې په منظور د قانون له حكمونو سره سم جواز لري. د بهرنيو ملكونو پر سياسي نمايندگيو او پر هغو بين المللي مؤسسو چې افغانستان پكې غړيتوب لري د عقاري مالونو پلورل د قانون له حكمونو سره سم جواز لري.

مادهٔ چهلم:
ملكيت از تعرض مصؤن است.

هيچ شخص از كسب ملكيت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احكام قانون.

ملكيت هيچ شخص، بدون حكم قانون و فيصلهٔ محكمهٔ با صلاحيت مصادره نمی شود.

استملاک ملكيت شخص، تنها به مقصد تأمين منافع عامه، در بدل تعويض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.

تفتيش و اعلان دارايی شخص، تنها به حكم قانون صورت می گيرد.

مادهٔ چهل و يكم:
اشخاص خارجی در افغانستان حق ملكيت اموال عقاری را ندارند.

اجارهٔ عقار به منظور سرمايه گذاری، مطابق به احكام قانون مجاز می باشد. فروش عقار به نمايندگی های سياسی دول خارجی و به مؤسسات بين المللی كه افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احكام قانون، مجاز می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه څلویښتمه ماده:
هر افغان مکلف دی د قانون له حکمونو سره سم دولت ته مالیه او محصول ورکړي.

هیڅ راز مالیه او محصول، د قانون له حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې ډول یې د ټولنیز عدالت په رعایت د قانون په وسیله ښوول کېږي.

دا حکم د بهرنیو کسانو او موسسو په برخه کې هم تطبیقېږي.

هر ډول ورکړه شوي مالیه، محصول او عایدات، دولتي واحد حساب ته تحویلېږي.

مادهٔ چهل و دوم:
هر افغان مکلف است مطابق به احکام قانون به دولت مالیه و محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.

اندازهٔ مالیه و محصول و طرز تادیهٔ آن، با رعایت عدالت اجتماعی، توسط قانون تعیین میگردد.

این حکم در مورد اشخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق میشود.

هر نوع مالیه، محصول و عواید تادیه شده، به حساب واحد دولتی تحویل داده می شود.

دري څلو یښتمه ماده:
زده کړه د افغانستان د ټولو اتباعو حق دی چې د لیسانس تر درجې پورې وړیا د دولت له خوا تأمینېږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کې د متوازن معارف د عامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تأمین لپاره اغېزمن پروګرام طرح او تطبیق کړي او د مورنیو ژبو د تدریس لپاره په هغو سیموکي چې پرې خبرې کېږي لاره

مادهٔ چهل وسوم:
تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجه لیسانس در مؤسسات تعلیمی دولتی به صورت رایگان از طرف دولت تأمین می گردد.

دولت مکلف است به منظور تعمیم متوازن معارف در تمام افغانستان، تأمین تعلیمات متوسطهٔ اجباری، پروگرام مؤثر طرح و تطبیق نماید و زمینه تدریس زبان های مادری را در مناطقی که به آنها تکلم می کنند

(c) ketabton.com: The Digital Library

هواره کړي.

څلور څلویښتمه ماده:
دولت مکلف دی د ښځود زده کړو د پراختیا او توازن د ایجاد په منظور، دکوچیانو د زده کړو د ښه والي او په هیوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیق کړي .

پنځه څلویښتمه ماده :
دولت داسلام دسپېڅلي دین د حکمونو او ملي فرهنګ پر بنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعلیمي نصاب طرح او تطبیقوي او دښوونځیو د دیني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبونو پر بنسټ تدوینوي.

شپږ څلویښتمه ماده :
د لوړو عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظیفه ده.

دافغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او د سواد زده کړو مؤسسې جوړې کړي.

دولت کولای شي بهرنیو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم دلوړو،

فراهم کند.

مادۀ چهل و چهارم:
دولت مکلف است به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم برای زنان، بهبود تعلیم کوچیان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق نماید.

مادۀ چهل و پنجم:
دولت نصاب واحد تعلیمی را، بر مبنای احکام دین مقدس اسلام و فرهنگ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبیق می کند و نصاب مضامین دینی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوین می نماید.

مادۀ چهل و ششم:
تأسیس و ادارۀ مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی وظیفه دولت است.

اتباع افغانستان می توانند به اجازۀ دولت به تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمایند.

دولت می تواند تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمـــومي او اختصاصــــي زده‌کــړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

را بـه اشخاص خارجی نیز مطابق بـه احکام قانون اجازه دهد.

د لــوړو زده کــړو پـه دولتـي مؤسسو کې دشاملېدو شرطـونـه او لـه هغـو سره نوري مربوطې چارې، دقانون له لياري تنظيمېږي.

شــرايط شمول در مؤسسات تعليمات عــــالی دولتــــی و ســایر امــور مــربـــوط بـــه آن، تــوســط قــانون تنظيم ميگردد.

اوه څلويښتمه ماده:

دولـــت د عـــلـم ، فـرهـنـگ، ادب او هنـر د پـرمختــگ لپــاره اغــيز مـن پروگرامونه طرح کوي.

مادهٔ چهل و هفتم:

دولـــت بـــرای پیشرفـــت علـــم، فرهنــگ، ادب و هنــر پــروگرامهای مؤثر طرح می نماید.

دولـــت د مؤلـف، مختـرع او کاشـف حقوق تضمينـوي او پـه ټولـو برخـو کې علـمي څيړنـې هڅـوي او ملاتـړ يې کوي او د هغـو لـه نتيجو څـــخه د اغيزمنـې گټـې اخيســتل د قــانون لـه حکمونو سره سم عاموي.

دولت حقوق مؤلف، مختـرع و کاشف را تضــمين مــی نمايــد و تحقيقــات علمی را در تمام عرصه ها تشويق و حمايـت مـی کنـد و اسـتفادهٔ مـؤثر از نتايج آن را، مطابق بـه احکـام قـانون، تعميم می بخشد.

اته څلويښتمه ماده:

کار، د هر افغان حق دي.

مادهٔ چهل و هشتم:

کار حق هر افغان است.

دکـار د ساعتونو ټاکـل، او بـا معاشـه رخصتي، د کـار او کـارگر حقوق او لـه هغو سره نورې مربوطې چارې د قـانون له لياري تنظيمېږي.

تعـــيين ساعات کـار، رخصتی بـا مـــزد، حقـــوق کـــار و کـارگـــر و سـاير امور مربوط بـه آن توسط قـانون تنظيم ميگردد.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

انتخــاب شــغل و حرفــه، در حــدود احکام قانون، آزاد می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه څلویښتمه ماده :
د جبري کار تحمیل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حالاتو کې چې عامه ژوند او هوساینه تهدید کړي فعاله برخه اخیستنه د هر افغان ملي وجیبه ده.

پـــر ماشومانـــو د کـــار تحميـــل جــواز نـه لـري.

پنځوسمه ماده:
دولـت مکلف دی چې د یـوې سـالمې اداري او د هېواد په اداري سیستم کې د سمون د رامنځته کیدو لپـاره، لازم تدبیرونه ونیسي.

اداره خـپل اجــراآت پـه بشپـړه بې طرفــۍ او د قــانــون لـه حکمونـو سره سم عملي کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتي ادارو څخه اطلاعات ترلاسه کړي . دا حق د نورو حقوقو او عامه امنیت ته له زیان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهلیت له مخې او لـه هر ډول تـوپیـر څخـه پرتـه د قـانون لـه حکمونـو سره سم د دولـت خدمت ته منل کیږي.

مادۀ چهل و نهم:
تحمیل کار اجباری ممنوع است.

سـهم گیـری فعـا ل در حالـت جنـگ، آفـات و سـایر حـالاتی کـه حیـات و آسـایش عامــه را تهدیـد کنـد، از وجایب ملی هر افغان می باشد.

تــحــمــیـــل کـــار بـــر اطفـــال جـواز نـدارد.

مادۀ پنجاهم:
دولــت مـکلـف اسـت بــه منظـور ایجـــاد ادارۀ سالـــم و تـحـقــق اصــلاحات در سیســتم اداری کشــور تـدابیـر لازم اتخاذ نماید.

اداره اجــراآت خـود را بــا بیطرفــی کامـل و مطـابق بــه احـکام قـانون عملی می سازد.

اتبــاع افغـانسـتـان حـق دسترسـی بـه اطلاعـــات از ادارات دولتـــی را در حـدود احکـام قـانون دارا مـی باشـند. این حق جز صدمه به حقوق دیگران و امنیت عامه حدودی ندارد.

اتبــاع افغــانستان بر اساس اهلیت و بــدون هیچگونـه تبعیض و بـه موجب احکــام قـــانون بــه خـدمت دولــت پذیرفته می شوند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوپنځوسمه ماده:
هــر څــوک چــې لــه اداري ځخــه بــې موجبــه زيــانمن شــي د تــاوان اخيســتلو مســتحق دی او کــولای شــي د تــاوان د ترلاســه کولــو لپــاره پــه محکــمه کــې دعــوا اقامه کړي.

لـه هغوحـالاتو پرتـه چـې قـانون ښـوولي، دولــت نشــي کــولای د بــا صــلاحيته محکمې له حکمه پرتـه د خپلـو حقوقـو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

دوه پنځوسمه ماده :
دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپـاره د نـاروغيو د مخنيـوي او د وړيـا عـلاج وسيلې او روغتـايي آسانتياوي د قانون له حکمونو سره سم تأمينوي.

دولـت لـه قـانون سره سم د خصوصي طبـــي خدمتونـــو او روغـتـيـايـــي مــرکزونو جوړول او پراختيـا هڅوي او ملاتړ يې کوي.

دولت د سالمې بدني روزنې د پيـاوړتيـا او د ملــي او ســيمه ييــزو ورزشــونو د پراختيا لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دري پنځوسمه ماده :
دولت د شهيدانو او مفقودينو لـه پـاتې کسانو، د معلولينو او معيوبينو د بيـا ځـواکمنۍ او پـه ټولنـه کـې د هغـوی د

مادۀ پنجاه و يکم:
هـــر شخـــص کـــه از اداره بـــدون مـــوجـــب متـــضرر شـــود مســـتحق جــبران خســاره مــی بــاشــد و مــی تــوانــد بــرای حصول آن در مـحکمـــه دعــوا اقامه کند.

بــه اســتثنای حــالاتی کــه در قــانون تصـريح گرديـده اسـت، دولـت نمـی تواند بدون حکم محکمۀ بـا صلاحيت به تحصيل حقوق خود اقدام کند.

مادۀ پنجاه و دوم:
دولـت وسـايـل وقـايـه و عـلاج امـراض و تسـهـيلات صحـی رايـگان را بـرای هــمه اتبــاع مطـابق بـه احکـام قـانون تأمين می نمايد.

دولــت تأسيس و توسعه خدمات طبی و مـــراکـــز صـــحی خـــصوصی را مطابق بـــه احـــکام قـانـــون تشويق و حمايت می کند.

دولـت بـه منظـور تقويـت تربيـت بـدنی ســالم و انکشــاف ورزشــهای ملــی و محلی تـدابير لازم اتخاذ می نمايد.

مادۀ پنجاه و سوم:
دولـت به منظـور تنظيم خدمات طبی و مـساعدت مالی برای بـازمـاندگـان شـــهدأ و مـفـقـــوديـــن و بـــرای بـــاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالې ونډې اخيستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتيايي خدمتونو د تنظيم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبيرونه نيسي.

توانی معلولين و معيوبين و سهم گيری فعال آنان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

دولت د متقاعدينو حقوق تضمينوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معيوبينو او معلولينو او بې وسه يتيمانو سره د قانون له حکمونو سره سم لازمې مرستې کوي.

دولت حقوق متقاعدين را تضمين نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست، معيوبين و معلولين و ايتام بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

څلور پنځوسمه ماده :

کورنۍ د ټولنې اساسي رکن دی او د دولت تر پاملرنې لاندې ده.

مادۀ پنجاه و چهارم:

خانواده رکن اساسی جامعه را تشکيل می دهد و مورد حمايت دولت قرار دارد.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتيا د تأمين، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپيڅلي دين له احکامو سره د مغايرو رسومو د له منځه وړو لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

دولت به منظور تأمين سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربيت اطفال و برای از بين بردن رسوم مغاير با احکام دين مقدس اسلام تدابير لازم اتخاذ می کند.

پنځه پنځوسمه ماده :

له هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجيبه ده.

مادۀ پنجاه و پنجم:

دفاع از وطن وجيبۀ تمام اتباع افغانستان است.

د عسکري مکلفيت د دورې د تېرولو شرطونه دقانون له لیارې تنظيمېږي.

شرايط اجرای دورۀ مکلفيت عسکری توسط قانون تنظيم ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون د حکمونو پیروي، د قوانینو اطاعت او دعامه نظم او امنیت رعایت دافغانستان د ټولو خلکو وجیبه ده.

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کیږي.

اوه پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمینوي. دا کسان د بین المللي حقوقو د قواعدو په حدودوکې د افغانستان د دولت د قوانینو په رعایت مکلف دي.

اته پنځوسمه ماده :
دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعایت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کمیسیون جوړوي.

هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کمیسیون ته شکایت وکړي.

کمیسیون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد، مربوطو قانوني ځانګو ته راجع کړي او د هغوی له

مادۀ پنجاه و ششم:
پیروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانین و رعایت نظم و امن عامه وجیبه تمام مردم افغانستان است.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

مادۀ پنجاه و هفتم:
دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

مادۀ پنجاه و هشتم:
دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

ددې کمېسیون جوړښت او د کار ډول یې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

نهه پنځوسمه ماده :
هېڅوک نشي کولای په دې اساسي قانون کې له راغلو آزادیو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

دریم فصل
جمهور رئیس

شپیتمه ماده :
جمهور رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائیه، مقننه او قضائیه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

جمهور رئیس دوه، لومړی او دویم مرستیالان لري.

د جمهوري ریاست کاندید د خپلو مرستیالانو نومونه د ځان له کاندیدولو سره یو ځای ملت ته اعلاموي.

حقوق آنها مساعدت نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم میگردد.

مادهٔ پنجاه و نهم:
هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت و وحدت ملی عمل کند.

فصل سوم
رئیس جمهور

مادهٔ شصتم:
رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحیت های خود را در عرصه های اجرائیه، تقنینیه و قضائیه، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

رئیس جمهور دارای دو معاون اول و دوم، می باشد.

کاندید ریاست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کاندید شدن خود به ملت اعلام میدارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهــور رئــيس لــومړی مرســتيال د جمهور رئـيس د غيـاب، استعفأ او يا مړينې په حالاتوکې ددې اساسي قـانون له مندرجو حکمونو سره سم، کار کوي.

د جمهـــــور رئـــــيس د لـومـــــــړي مــرستـــيــــال پـــه غيـــاب کـــې، دويـم مرستيال د اساسـي قـانون لـه مندرجو احکامو سره سم، عمل کوي.

يوشپيتمه ماده :

جمهـــور رئـــيس د راي ورکوونکيـــو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو رايـو لـــه لارې په سلـوکې تر پنځـوسو زيـاتو رايو په ترلاسه کـولو انتخابيږي.

د جمهـور رئـيس وظيفـه تـر انتخابـاتو وروسـته د پـنځم کـا ل د غبرګـولي پـه لومړۍ نيټه پای ته رسيږي.

د جمهور رئيس د کار تر پای ته رسېدو د مخـه د نـوي جمهـور رئـيس د ټـاکلو لپـاره انتخابـات، لـه ديرشـو ترشـپيتو ورځو پورې، موده کې کيږي.

کـه چېـرې پـه لـومړي پـړاو کـې لـه کانديدانو څخه يو هم ونـه کړای شي چې په سلوکې تر پنځوسو زيـاتې رايـې ترلاسـه کـړي، انتخابـات د دوهـم ځـل لپاره د انتخابـاتو د نتـايجو د نېټې تر اعـلان وروسـته د دوو اونيـو پـه اوږدو

معـــاون اول رئـيس جمهـور در حالـت غيـــاب، اســـتعفأ و يـــا وفـــات رئـــيس جمهـور، مطـابق بـه احكـام منـــدرج ايـــن قانون اساسی، عمل می كند.

در غـيـــــاب مـــــعاون اول رئـــيس جمهـــور، معـــــاون دوم مطـــابـــق بـــه احكام منــــدرج ايـــن قـــانون اساسی عمل می كـــند.

مادۀ شصت و يكم:

رئيس جمهور با كسب اكثريت بيش از پنجـاه فـی صد آرای رای دهنـد گان از طريـــق رأی گيـــری آزاد، عمـــومی، سری و مستقيم انتخاب می گردد.

وظـيفـــۀ رئـيـــس جــــمهور در اول جوزای سـال پـنجم بعد از انتخابـات پايان می يـابـد.

انتخابـات بـه منظـور تعيـين رئـيس جمـهور جـــديد در خـلال مـــدت سی الـــی شـــصت روز قبـل از پايـــان كـــار رئـــيس جمهـــور برگزار ميگردد.

هـرگـــــاه در دور اول هـــيچ يـــک از كـانـديـدان نتـواند اكثريت بـيش از پنجـــاه فـــــی صـــد آرا را بـــه دســـت آورد، انتــــخابات بـرای دور دوم در ظــــرف دو هفـــته از تـاريخ اعـــلام نتـــــايج انتــــخابات بــــرگزار مـــی

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې تر سره کېږي . دا ځل يوازي هغه دوه تنه کانديدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې يې تر ټولو زياتي رايي ترلاسه کړي وي.

گردد و در اين دور تنها دو نفر از کانديدانی که بيشترين آرا را در دور اول به دست آورده اند ، شرکت می نمايند .

د انتخاباتو په دويم پړاو کې هغه څوک چې د رايو اکثريت ترلاسه کړي، جمهور رئيس گڼل کېږي.

در دور دوم انتخابات، کانديدی که اکثريت آرا را کسب کند ، رئيس جمهور شناخته می شود .

که چېرې د جمهوري رياست يو کانديد د رای گيرۍ د لومړي يا دويم پړاو په جريان او يا تر انتخاباتو وروسته او يا د انتخاباتو د نتايجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کيږي.

هرگاه يکی از کانديدان رياست جمهوری در جريان دور اول يا دوم رأی گيری و يا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتايج انتخابات وفات نمايد ، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون برگزار ميگردد .

دوه شپيتمه ماده :

څوک چې جمهوري رياست ته کانديد پېږي، بايد دلاندنيو شرطونو لرونکی وي:

مادۀ شصت و دوم:

شخصی که به رياست جمهوری کانديد می شود ، واجد شرايط ذيل می باشد :

۱- د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان مور او پلار څخه زېږېدلی وي او د بل هېواد تابعيت ونه لري؛

۱- تبعۀ افغانستان، مسلمان و متولد از والدين افغان بوده و تابعيت کشور ديگری را نداشته باشد ؛

۲- د کانديديدو په ورځ يې عمر تر څلويښتو کلونو لږ نه وي؛

۲- در روز کانديد شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد ؛

۳- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم

۳- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهور رئيس د مرستيالانو په برخه کې هم تطبيقېږي.

دري شپيتمه ماده :

جمهور رئيس د کار تر پيل د مخه، د ځانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له ليارې تنظيمېږي، دا لاندې لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (ج) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پيروي او ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانينو رعايت او د تطبيق څارنه وکړم.

د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتيا ساتنه او د افغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له درباره څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوساينې په لاره

نشده باشد ؛

هيچ شخص نمی تواند بيش از دو دوره به حيث رئيس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج اين ماده در مورد معاونين رئيس جمهور نيز تطبيق می گردد.

مادۀ شصت و سوم:

رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرز العمل خاص که توسط قانون تنظيم ميگردد ، حلف آتی را به جا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (ج) سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را اطاعت و از آن حمايت کنم. قانون اساسی و ساير قوانين را رعايت و از تطبيق آن مواظبت نمايم.

از استقلال، حاکميت ملی و تماميت ارضی افغانستان حراست و حقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتيبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې خپلې هڅې جارې وساتم."

څلور شپيتمه ماده:
جمهور رئيس لاندې واکونه او وظيفې لري:

۱- د اساسي قانون د اجرأ څارل؛

۲- د ملي شورى په تصويب د هېواد د سياست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳- د افغانستان د وسله والو ځواکونو ستر مشرتوب؛

۴- د ملي شورى په تاييد دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵- د ځمکنۍ بشپړتيا او د خپلواکۍ د ساتنې د دفاع په حالت کې د لازم تصميم نيول؛

۶- د ملي شورى په تاييد له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګيو لېږل؛

۷- ددې اساسي قانون په (نهه شپيتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، دلويې جرګې راغوښتل؛

۸- د ملي شورى په تاييد د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

افغانستان بکار برم."

مادۀ شصت و چهارم:
رئيس جمهور دارای صلاحيتها و وظايف ذيل می باشد:

۱- مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲- تعيين خطوط اساسی سياست کشور به تصويب شورای ملی؛

۳- قيادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴- اعلان حرب و متارکه به تائيد شورای ملی؛

۵- اتخاذ تصميم لازم در حالت دفاع از تماميت ارضی و حفظ استقلال؛

۶- فرستادن قطعات قوای مسلح به خارج افغانستان به تائيد شورای ملی؛

۷- داير نمودن لويه جرگه به استثنای حالت مندرج مادۀ شصت و نهم اين قانون اساسی؛

۸- اعلان حالت اضطرار به تائيد شورای ملی و خاتمه دادن به آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹- د ملي شورى او لويې جرگې د غونډو پرانيستل؛

۹- افتتاح اجلاس شورای ملی و لویه جرگه؛

۱۰- د جمهوري رياست د مرستيالانو د استعفى منل؛

۱۰- قبول استعفای معاونین ریاست جمهوری؛

۱۱- د ولسي جرگې په تاييد د وزيرانو، لوى څارنوال، د مركزى بانک، د ملی امنيت او سرې مياشتې د رئيسانو ټاكل او د هغوی عزلول او د استعفى منل؛

۱۱- تعیین وزرا، لوی ثارنوال، رئیس بانک مرکزی، رئیس امنیت ملی و رئیس سره میاشت به تائید ولسی جرگه و عزل و قبول استعفای آنها؛

۱۲- د ولسي جرگې په تاييد د سترې محكمې د رئيس او غړيو ټاكل؛

۱۲- تعیین رئیس و اعضای ستره محکمه به تائید ولسی جرگه؛

۱۳- د قانون له حكمونو سره سم د قاضيانو، د وسله والو ځواكونو، پوليسو، د ملی امنيت د منصبدارانو او دلوړ رتبه مامورينو ټاكل، تقاعد وركول، د استعفى منل او عزلول؛

۱۳- تعیین، تقاعد، قبول استعفا و عزل قضات، صاحب منصبان قوای مسلح، پولیس و امنیت ملی و مامورین عالی رتبه مطابق به احکام قانون؛

۱۴- په بهرنيو هېوادونو او نړيوالو مؤسسو كې د افغانستان د سياسي نماينده گيو د مشرانو ټاكل؛

۱۴- تعیین سران نمایندگی های سیاسی افغانستان نزد دول خارجی و مؤسسات بین المللی؛

۱۵- په افغانستان كې د بهرنيو سياسي نمايندهگانو د باورليكونو منل؛

۱۵- قبول اعتماد نامه های نمایندگان سیاسی خارجی در افغانستان؛

۱۶- د قوانينو او تقنيني فرمانونو توشېح كول؛

۱۶- توشیح قوانین و فرامین تقنینی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷- د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باورليکونو ورکول؛

۱۸- د قانون له حکمونو سره سم د جزاگانو تخفيف او بخښل؛

۱۹- د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو ورکول؛

۲۰- د هېواد د اداري سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمېسيونونو جوړول؛

۲۱- په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف؛

پنځه شپېتمه ماده:
جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان د خلکو ټولپوښتنې ته مراجعه وکړي.

ټولپوښتنه بايد د دې اساسي قانون د حکمونو مخالفه او د هغه د تعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپېتمه ماده:
جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې

۱۷- اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بين الدول مطابق به احکام قانون؛

۱۸- تخفيف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹- اعطای مدالها، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛

۲۰- تأسيس کميسيون ها به منظور بهبود ادارهٔ کشور مطابق به احکام قانون؛

۲۱- ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسی؛

مادهٔ شصت و پنجم:
رئيس جمهور می تواند در موضوعات مهم ملی، سياسی، اجتماعی و يا اقتصادی به آرای عمومی مردم افغانستان مراجعه نمايد.

مراجعه به آرای عمومی نبايد مناقض احکام اين قانون اساسی ويا مستلزم تعديل آن باشد.

مادهٔ شصت و ششم:
رئيس جمهور در اعمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نیسي.

صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی، مصالح علیای مردم افغانستان را رعایت می کند.

جمهور رئیس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکیتونه او شتمنۍ وپلوري او یا یې وبخښي.

رئیس جمهور نمی تواند بدون حکم قانون ملکیت های دولتی را بفروشد یا اهدا کند.

جمهور رئیس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنیو، سیمه‌ییزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

رئیس جمهور نمی تواند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نماید.

اوه شپیتمه ماده:

د جمهور رئیس د استعفی، عزل، مړینې او یا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظیفې د اجرا مخه نیسي د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس واکونه او وظایف په غاړه اخلي.

مادۀ شصت و هفتم:

در صورت استعفا، عزل یا وفات رئیس جمهور و یا مریضی صعب العلاج که مانع اجراء وظیفه شود، معاون اول رئیس جمهور صلاحیتها و وظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

جمهور رئیس خپله استعفی په خپله ملی شوری ته اعلاموي.

رئیس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نماید.

د صعب العلاجه ناروغۍ تثبیت د هغه طبی هیئت له خوا کېږي چې ستره محکمه یې ټاکي.

تثبیت مریضی صعب العلاج توسط هیئت طبی با صلاحیت که از طرف ستره محکمه تعیین میگردد صورت میگیرد.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور

در این حالات در خلال مدت سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رئیس د ټاکلو لپاره په درې میاشتو کې دننه ددې اساسي قانون د یوشپیتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

ماه انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید طبق مادهٔ شصت و یکم این قانون اساسی برگزار میگردد.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د لنډ مهاله جمهور رئیس په توګه، د وظیفي د ترسره کولو په موده کې لاندینی چارې نشي ترسره کولای:

معاون اول رئیس جمهور در زمان تصدی به حیث رئیس جمهور موقت امور ذیل را انجام داده نمی تواند:

۱- د اساسي قانون تعدیل؛

۱- تعدیل قانون اساسی؛

۲- د وزیرانو عزل؛

۲- عزل وزرا؛

۳- ټول پوښتنه؛

۳- مراجعه به آرای عامه؛

د جمهور رئیس مرستیالان ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي ځان جمهوري ریاست ته کاندید کړي.

معاونین رئیس جمهور می توانند مطابق به احکام این قانون اساسی خود را به ریاست جمهوری کاندید نمایند.

د جمهور رئیس په غیاب کې د لومړي مرستیال وظایف د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کېږي.

در صورت غیاب رئیس جمهور، وظایف معاون اول توسط رئیس جمهور تعیین می گردد.

اته شپیتمه ماده :

که چېرې د جمهور رئیس یو مرستیال استعفی وکړي او یا مړ شي د هغه پرځای بل شخص د جمهور رئیس له خوا او د ولسی جرګې په تائید ټاکل کېږي.

مادهٔ شصت و هشتم:

هرگاه یکی از معاونین رئیس جمهور استعفاء و یا وفات نماید عوض وی شخص دیگری توسط رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهـور رئـیس او د هغـه د لـومړي مرستیال د یوځـایي مړینـې په صورت کې په ترتیـب سره دویم مرسـتیال، د مشـرانو جرګې رئـیس د ولسـي جرګې رئیس د او د بهرنیو چارو وزیر یو پـه بل پسي ددې اسـاسي قـانـــون د (اوه شـپیتمې) مـادې لـه حکـم سـره سـم د جمهور رئیس وظیفې په غاړه اخلي.

در صـــورت وفـات همزمـــان رئـیس جمهـور و معـاون اول وی، بالترتیـب معـــاون دوم، رئـیس مشـرانو جرگـه، رئـــیس ولـــسی جـــرگـــه و وزیـــر خـارجـه یکـی بعـد دیگـری مطـابق بـه حکـم مندرج مادۀ شـصت و هفتم ایـن قـانون اساسـی وظـایف رئـیس جمهور را به عهده میگیرد.

نهه شپیتمه ماده :

جـمـهـــور رئیـــس د ملـت او ولســي جرګــې پــه وړانـــدې ددې مـــادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

مادۀ شصت و نهم:

رئیس جمهـور در برابر ملت و ولسـی جرگـه مطـابق بـه احکـام ایـن مـاده مسئول می باشد.

پـــر جمـــهور رئـیس د بشــري ضـد جرمونـــو، ملــی خیانـت یـا جنایـت د ارتکـاب تـور لګـول د ولسـي جرګـې د ټولـو غړیـو د دریـیمې برخـې لـه خـوا غوښـــتل کېـــدای شـــي. کـــه چېـــرې داغوښتنه د ولسي جرګې د ټولـو غړیـو له دریو څخه د دوو برخو د رایو له خوا تاییـــد شـــي، ولســـي جرګـــه د یـــوې میاشتې دننه لویه جرګه دایروي.

اتهـام علیـه رئیس جمهـور بـه ارتکـاب جـرایم ضـد بشـری، خیانـت ملـی یـا جنـــایت، از طـــرف یـــک ثلـث کـــل اعضـای ولسـی جرگـه تقـاضـــا شـده مـــی توانـــد. در صـــورتیـــکه ایـــن تقـاضـــا از طـرف دو ثلـث کـل آرای ولسـی جرگـــه تـائید گـردد، ولسـی جرگـه در خـلال مـدت یـک مـاه لویـه جرگه را دایر می نماید.

کـه لویـــه جرګـــه منســـوب شـــوی اتهـام د ټولـو غړیـو لـه دریو څخه د دوو برخـو د رایـو پـه اکثریـت تصـویب کـړي، جمهـور رئیس لـه وظیفـې څخـه ګوښـه او موضـوع ځانګړې محکمې تـه سپارل کیږي. ځانګړې محکمه د ولسی

هـرگـاه لـویـه جـرگـه اتهـام منسوب را بـــه اکثریـــت دو ثلـث آرای کـل اعضـــا تصـــویب نمایـــد، رئیـــس جمهـــور از وظیفه منفصل و موضوع بـه مـــحکمۀ خـاص محـول میگـــردد. محکمـۀ خـاص متشـکل اســـت از

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرګې له دريو غړيو، دستري محکمې له دريو غړيو چې لويه جرګه يې ټاکي او د مشرانو جرګې له رئيس څخه جوړيږي، دعوي د هغه شخص له خوا چې د لوې جرګې له خوا ټاکل کيږي، اقامه کيږي.

په دې حالت کې د دې اساسي قانون په (اوه شپيتمه) ماده کې راغلي حکمونه تطبيقيږي.

اويا يمه ماده :
د جمهور رئيس تنخوا او لګښتونه د قانون له لياري تنظيميږي.

جمهور رئيس د خدمت د دورې تر ختميدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهوري رياست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حکمونو سره سم، ګټه اخلي.

څلورم فصل
حکومت

يواويايمه ماده:
حکومت له وزيرانو څخه جوړ دی چې د جمهور رئيس تر رياست لاندې کار کوي. د وزيرانو شمير او وظايف د قانون له لياري تنظيميږي.

رئيس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه نفر از اعضای ستره محکمه به تعیین لویه جرگه، اقامهٔ دعوی توسط شخصی که از طرف لویه جرگه تعیین می گردد صورت میگیرد.

در این حالت احکام مندرج مادهٔ شصت و هفتم این قانون اساسی تطبیق می گردد.

مادهٔ هفتادم:
معاش و مصارف رئیس جمهور توسط قانون تنظیم می گردد.

رئیس جمهور بعد از ختم دوره خدمت، به استثنای حالت عزل، برای بقیه مدت حیات از حقوق مالی دوره ریاست جمهوری مطابق به احکام قانون مستفید می شود.

فصل چهارم
حکومت

مادهٔ هفتاد و یکم:
حکومت متشکل است از وزرا که تحت ریاست رئیس جمهور اجرای وظیفه می نمایند. تعداد وزرا و وظایف شان توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه اویایمه ماده :
څوک چې د وزیر په توگه ټاکل کیږي باید لاندیني شرطونه ولري:

۱- یوازي د افغانستان د تابعیت لرونکی وي.

که چیرې د کوم وزارت کاندید د بل هیواد تابعیت هم ولري ولسي جرگه د هغه د تائید یا رد ، صلاحیت لري؛

۲- لوړ تحصیلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳- عمر یې تر پنځه دیرش کلونو لږ نه وي؛

۴- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي.

درې اویایمه ماده :
کیدای شي وزیران د ملي شورى له غړیو او یا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شورى غړی د وزیر په توگه وټاکل شي، په شورى کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او د هغه

مادهٔ هفتاد و دوم:
شخصی که به حیث وزیر تعیین می شود واجد شرایط ذیل می باشد:

۱- تنها حامل تابعیت افغانستان باشد.

هرگاه کاندید وزرات تابعیت کشور دیگری را نیز داشته باشد ، ولسی جرگه صلاحیت تائید و یا رد آنرا دارد ؛

۲- دارای تحصیلات عالی، تجربهٔ کاری و شهرت نیک باشد ؛

۳- سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد ؛

۴- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

مادهٔ هفتاد و سوم:
وزرا می توانند از اعضای شورای ملی یا خارج از آن تعیین شوند.

هرگاه عضو شورای ملی به حیث وزیر تعیین شود ، عضویت خود را در شوری از دست میدهد و در عوض

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرځاي بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کيږي.

وی شخص دیگری مطابق به حکم قانون تعیین میگردد.

څلور اويايمه ماده :
وزيران د وظيفې له پيله مخکې د جمهور رئيس په وړاندې، لاندينۍ لوړه کوي:

مادهٔ هفتاد و چهارم:
وزرا قبل از تصدی وظیفه حلف آتی را به حضور رئیس جمهور، به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

"د لوی خدای (جل جلاله) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين د حکمونو حمايت، د اساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانينو رعايت، د اتباعو د حقوقو حفاظت د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتيا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای (جل جلاله) حاضر وګڼم او خپلې راسپارل شوې وظيفې په ريښتينولۍ سرته رسوم."

بسم الله الرحمن الرحيم

"به نام خداوند بزرگ (جل جلاله) سوگند یاد می کنم که دین مقدس اسلام را حمایت، قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان را رعایت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تمامیت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند (جل جلاله) را حاضر دانسته، وظایف محوله را صادقانه انجام دهم."

پنځه اويايمه ماده :
حکومت لاندينۍ وظيفې لري:

۱- ددې اساسي قانون او نورو قوانينو د احکامو او د محکمو د قطعي پرېکړو عملي کول؛

۲- د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او په نړيواله ټولنه کې د افغانستان د حيثيت او

مادهٔ هفتاد و پنجم:
حکومت دارای وظایف ذیل می باشد:

۱- تعمیل احکام این قانون اساسی و سایر قوانین و فیصله های قطعی محاکم؛

۲- حفظ استقلال، دفاع از تمامیت ارضی و صیانت منافع و حیثیت افغانستان در جامعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګټېو ساتل؛

۳- د عامه نظم او امن ټينګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴- د بودجې ترتيبول، د دولت د مالي وضعې تنظيمول او دعامه شتمنۍ ساتل؛

۵- دټولنيزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروګرامونو طرح او تطبيق؛

۶- ملي شورى ته د مالي کال په پاى کې د سرته رسيدلوچارو او د نوي مالي کا ل د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷- د هغو نورو وظيفو ترسره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو له مخي د حکومت له وظيفو څخه ګڼل شويدي.

شپږ اويايمه ماده :

حکومت د هېواد د سياست د اساسي کرښو د تطبيق او دخپلو وظيفو د تنظيمولو لپاره مقررات وضع او تصويبوي. دا مقررات بايد د هيڅ قانون له نص يا روح سره مناقض نه وي.

بين المللى؛

۳- تأمين نظم و امن عامه و از بين بردن هر نوع فساد ادارى؛

۴- ترتيب بودجه، تنظيم وضع مالى دولت و حفاظت دارايى عامه؛

۵- طرح و تطبيق پروگرام هاى انكشافى اجتماعى، فرهنگى، اقتصادى و تكنالوژيكى؛

۶- ارائه گزارش به شوراى ملى در ختم سال مالى درباره امور انجام شده و پروگرام هاى عمدهٔ سال مالى جديد ؛

۷- انجام ساير وظايفى كه به موجب اين قانون اساسى و قوانين ديگر از وظايف حكومت دانسته شده است.

مادهٔ هفتاد و ششم:

حكومت براى تطبيق خطوط اساسى سياست كشور و تنظيم وظايف خود مقررات وضع و تصويب مى كند. اين مقررات بايد مناقض نص يا روح هيچ قانون نباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اویایمه ماده :

وزیران خپل وظایف د اداري واحدونو د آمرینو په توگه په هغو حدودوکې چې دا اساسي قانون او نور قوانین یې ټاکي، سرته رسوي.

وزیران له خپلو ټاکلو وظایفو څخه د جمهور رئیس او ولسي جرگې په وړاندې مسئولیت لري.

اته اویایمه ماده:

که چیرې وزیر په بشري ضد جرمونو، ملي خیانت او یا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د (یو سلو څلور دېرشمې) مادې په رعایت ځانگړې محکمې ته سپارل کیږي.

نهه اویایمه ماده :

حکومت کولای شي د ولسي جرگې د تعطیل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بیړنۍ اړتیا پر اساس تقنیني فرمانونه ترتیب کړي.

تقنیني فرمانونه د جمهور رئیس تر توشیح وروسته د قانون حکم پیدا کوي. تقنیني فرمانونه باید د ملي شورى د لومړۍ غونډې ترجوړیدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې

مادۀ هفتاد و هفتم:

وزرا وظایف خود را به حیث آمرین واحدهای اداری در داخل حدودی که این قانون اساسی و سایر قوانین تعیین می کند، اجرا می نمایند.

وزرا از وظایف مشخصۀ خود نزد رئیس جمهور و ولسی جرگه مسئولیت دارند.

مادۀ هفتاد و هشتم:

هرگاه وزیر به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی و یا سایر جرایم متهم گردد، قضیه با رعایت مادۀ یکصد و سی و چهارم این قانون اساسی به محکمۀ خاص محول میگردد.

مادۀ هفتاد و نهم:

حکومت می تواند در حالت تعطیل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامین تقنینی را ترتیب کند.

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور حکم قانون را حایز می شود. فرامین تقنینی باید در خلا ل سی روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسۀ شورای ملی به آن تقدیم شود و در

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ته وراندېږ شي او که د ملي شورى له خوا رد شي، اعتبار نه لري.

صورتی که از طرف شورای ملی رد شود، از اعتبار ساقط میگردد.

اتیایمه ماده:
وزیران نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنیو، سیمه ییزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

مادهٔ هشتادم:
وزرا نمی توانند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمایند.

پنځم فصل
ملي شورى

فصل پنجم
شورای ملی

یواتیایمه ماده :
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت ملي شورى د ستر تقنیني اورګان په توګه د افغانستان د خلکو د ارادې ښکارندویه ده او د ټول ملت نمایندګي کوي.

مادهٔ هشتاد ویکم:
شورای ملی دولت جمهوری اسلامی افغانستان به حیث عالی ترین ارگان تقنینی مظهر ارادهٔ مردم آن است و از قاطبهٔ ملت نمایندگی می کند.

د شورى هر غړي د رایې د څرګندونې په وخت کې، د افغانستان د خلکو عمومي مصلحتونه او سترې ګټې د خپل قضاوت محور ټاکي.

هر عضو شوری در موقع اظهار رای، مصالح عمومی و منافع علیای مردم افغانستان را مدار قضاوت قرار می دهد.

دوه اتیایمه ماده :
ملي شورى له دوو مجلسونو: ولسي جرګې او مشرانو جرګې څخه جوړه ده.

مادهٔ هشتاد و دوم :
شورای ملی متشکل از دو مجلس: ولسی جرگه و مشرانو جرگه می باشد.

هیڅوک نشي کولای په یوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړی وي.

هیچ شخص نمی تواند در یک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دري اتيايمه ماده:
د ولسي جرګې غړي د خلکو د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

د ولسي جرګې د کار دوره د پنځم کال د چنګاښ په لومړۍ نېټه د انتخاباتو د نتيجو د اعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شوری په کار پيل کوي.

د ولسي جرګې د دورې ترختمېدو د مخه له دېرشو څخه ترشپيتو ورځو پورې موده کې د ولسي جرګې د غړيو انتخابات کېږي.

د ولسي جرګې د غړيو شمير د هرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زيات نه زيات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې او ورسره نور مربوط مسايل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې بايد داسې تدبيرونه ونيول شي چې انتخاباتي نظام د افغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازيتوب تأمين کړي او د نفوسو په تناسب دې له هر ولايت څخه په اوسط ډول لږ تر لږه دوه

مادۀ هشتاد سوم:
اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می گردند.

دوره کار ولسی جرگه به تاریخ اول سرطان سال پنجم، بعد از اعلان نتایج انتخابات به پایان می رسد و شورای جدید به کار آغاز می نماید.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان دوره ولسی جرگه برگزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دو صدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و سایر مسایل مربوط به آن در قانون انتخابات تعیین می گردد.

در قانون انتخابات باید تدابیری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمایندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمین نماید و به تناسب نفوس از هر ولایت طور اوسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځینه وکیلې په ولسي جرګه کې غړیتوب ترلاسه کړي.

څلور اتیایمه ماده :
د مشرانو جرګې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کېږي:

۱- د هرې ولایتي جرګې له غړیو څخه یوتن د مربوطې جرګې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره ؛

۲- د هر ولایت د ولسوالیو د جرګو له غړیو څخه یو تن، د مربوطو جرګو په انتخاب، د دریو کلونو لپاره؛

۳- پاتې دریمه برخه غړي دمعلولینو او معیوبینو د دوو تنو او کوچیانو د دوو تنو استازیو په ګډون د هېواد له خبیرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونو لپاره د جمهور رئیس له خوا ټاکل کېږي.

جمهور رئیس له دې اشخاصو څخه په سلوکې پنځوس ښځې ټاکي.

هغه شخص چې د مشرانو جرګې د غړي په توګه انتخابېږي په مربوطه جرګه کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او د ده پرځای د قانون له حکمونو سره

حداقل دو وکیل زن در ولسی جرگه عضویت یابد.

مادۀ هشتاد و چهارم:
اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل انتخاب و تعیین می شوند:

۱- از جمله اعضای شورای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲- از جملۀ اعضای شورا های ولسوالیهای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شوراهای مربوط برای مدت سه سال؛

۳- یک ثلث باقی مانده از جملۀ شخصیت های خبیر و با تجربه به شمول دو نفر از نمایندگان معلولین و معیوبین و دو نفر نمایندگان کوچی ها به تعیین رئیس جمهور برای مدت پنج سال.

رئیس جمهور تعداد پنجاه فیصد از این اشخاص را از بین زنان تعیین می نماید.

شخصی که به حیث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود، عضویت خود را در شورای مربوطه از دست داده، به عوض او شخص دیگری مطابق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتيايمه ماده :
هغه څوک چې د ملي شورى غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کيږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربيره، دا لاندې صفتونه هم ولري:

۱- د افغانستان تبعه وي يا لږ تر لږه د کانديديدو يا تعيين تر نېټې لس کاله پخوا يې د افغانستان د دولت تابعيت ترلاسه کړی وي؛

۲- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي؛

۳- د ولسي جرګې غړيو د کانديديدو په ورځ د عمر پنځه ويشت کاله او د مشرانو جرګې غړيو د کانديديدو يا ټاکني په ورځ د عمر پنځه دېرش کاله بشپړ کړي وي.

شپږ اتيايمه ماده :
د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کميسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

احکام قانون تعيين ميگردد.

مادۀ هشتاد و پنجم:
شخصی که به عضويت شورای ملی کانديد يا تعيين می شود، علاوه بر تکميل شرايط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذيل می باشد:

۱- تبعۀ افغانستان بوده يا حداقل ده سال قبل از تاريخ کانديد يا تعيين شدن تابعيت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲- از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشری، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۳- اعضای ولسی جرگه سن بيست و پنج سالگی را در روز کانديد شدن و اعضای مشرانو جرگه سن سی و پنج سالگی را در روز کانديد يا تعيين شدن تکميل کرده باشند.

مادۀ هشتاد و ششم:
وثايق انتخاباتی اعضای شورای ملی توسط کميسيون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقيق می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه اتيايمه ماده :
د ملي شورى له دواړو جرگو څخه هره يوه دکار د دورې په پيل کې له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توگه د يوې تقنينـي دورې لپاره، دوه تنه د لومړي نايب او دويم نايب او دوه تنه د منشي او د منشي د نايب په توگه، د يوكال لپاره انتخابوي.

دا اشخاص د ولسي جرگې او مشرانو جرگې اداري هيئت جوړوي.

د اداري هيئت وظيفې د هرې جرگې د داخلي وظايفو په اصولو کې ټاكلي كېږي.

مادهٔ هشتاد و هفتم :
هر يک از دو مجلس شوراى ملى، در آغاز دورهٔ كار، يک نفر از اعضاى خود را به حيث رئيس براى يک دوره تقنينيه و دو نفر را به حيث نايب اول و نايب دوم و دو نفر را به حيث منشى و نايب منشى براى مدت يكسال انتخاب مى كند.

اين اشخاص هيئت ادارى ولسى جرگه و مشرانو جرگه را تشكيل مى دهند.

وظايف هيئت ادارى در اصول وظايف داخلى هر مجلس تعيين مى شود.

اته اتيايمه ماده:
د ملي شورى له، دواړو جرگو څخه هره يوه د بحث وړ موضوعاتو د كتنې لپاره د داخلي وظايفو د اصولو له مخې كمېسيونونه جوړوي.

مادهٔ هشتاد و هشتم:
هر يكى از دو مجلس شوراى ملى براى مطالعه موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظايف داخلى، كميسيون ها تشكيل مى دهد.

نهه اتيايمه ماده :
ولسي جرگه واک لري د غړيو د دريمې برخې په پيشنهاد، د حكومت د اعمالو د څېړنې او كتنې لپاره، يو ځانگړى كمېسيون وټاكي.

ددې كمېسيون جوړښت او كړنلاره د ولسي جرگې د داخلي وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

مادهٔ هشتاد و نهم:
ولسى جرگه صلاحيت د ارد به پيشنهاد يک ثلث اعضا، جهت بررسى و مطالعهٔ اعمال حكومت، كميسيون خاص تعيين نمايد.

تركيب و طرز العمل اين كميسيون در اصول وظايف داخلى ولسى جرگه تنظيم مى گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوي يمه ماده :
ملـــــي شـــــوری دا لانـــــدې واکـــونه لـري:

۱- د قوانينـــو او تقنينـــي فرمـــانونو تصويب، تعديل يا لغو کول؛

۲- د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تـکـنـالـوژيـکـــي پرمختيـــايي پروگرامونو تصويب؛

۳- د دولتي بودجې تصويب او د پور اخيستو يا ورکولو اجازه؛

۴- د اداري واحـدونو منځتــه راوړل، تعديل او يا لغو کول؛

۵- د دولـــتونو تـرمنځ د تړونونـو او بين المللي ميثاقونو تصديق او يا لـه هغو څخه د افغانستان بيلول؛

۶- پـه دي اساسـي قـانون کـې نـور مندرج واکونه.

مادۀ نودم:
شـــورای ملـی دارای صلاحيتهـــای ذيـل ميباشد:

۱- تصويب، تعديل يا لغو قوانين و يا فرامين تقنينی؛

۲- تـصويـــــب پـروگرامهـــــای انـــکشافی اجتمـــاعی، فرهنگـــی، اقتصادی وتکنالوژيکی؛

۳- تصويب بودجۀ دولتی و اجازه اخذ يا اعطای قرضه؛

۴- ايجاد واحدهای اداری، تعديل و يا الغای آن؛

۵- تصديـــــق معاهـــــدات و ميـثـاقهـــای بـين المللـی يـا فسـخ الحاق افغانستان به آن؛

۶- سـاير صـلاحيتهای منـدرج ايـن قانون اساسی.

يونوي يمه ماده :
ولـسـي جرگــه لانـــدې ځانگـــړي واکونه لري:

۱- لــه هـــر يـــوه وزيـــر څخـــه د استيـضاح پـه برخـه کې ددې اساسي قـانون د دوه نـوي يمې مـادې لـه حکم سره سم تصميم نيول؛

مادۀ نود و يکم:
ولســی جرگــه دارای صــلاحيتهای اختصاصی ذيل می باشد:

۱- اتخــــاذ تصـــميم در مـــورد استيضاح از هـــر يک از وزرا مطابق بـه حکم مـــادۀ نـــود و دوم ايـــن قانون اساسی؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د پرمختیایي پروگرامونو او دولتي بودجې په باب تصمیم نیول؛

۳- ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقررېو تایید یا ردول؛

دوه نوي یمه ماده :
ولسي جرگه د ټولو غړیو د شلو فیصدو په پیشنهاد کولای شي، له هر یوه وزیر څخه استیضاح وکړي.

که وړاندې شوې توضیح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرگه د نه باور د رای موضوع څېړي.

په وزیر باندې د نه باور رایه باید صریحه، مستقیمه او پر پخو دلایلو ولاړه وي، دغه رایه د ولسي جرگې د ټولو غړیو د رایو په اکثریت صادرېږي.

دري نوي یمه ماده :
د ملي شورى د دواړو جرگو هر یو کمېسیون کولای شي له هر یوه وزیر څخه په ټاکلو موضوعاتو کې پوښتنې وکړي.

هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې کولای شي شفاهي یا لیکلی ځواب ورکړي.

۲- اتخاذ تصمیم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجهٔ دولتی؛

۳- تائید یا رد مقرریها مطابق به احکام این قانون اساسی؛

مادهٔ نود و دوم:
ولسی جرگه به پیشنهاد بیست فیصد کل اعضا ، می تواند از هر یک از وزرا استیضاح به عمل آورد.

هرگاه توضیح ارائه شده قناعت بخش نباشد ، ولسی جرگه موضوع رای عدم اعتماد را بررسی می کند.

رای عدم اعتماد از وزیر باید صریح، مستقیم و بر اساس دلایل مؤجه باشد. این رای به اکثریت ارای کل اعضای ولسی جرگه صادر میگردد.

مادهٔ نود و سوم:
هر یک از کمیسیونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هر یک از وزرا در موضوعا ت معین سوال نماید.

شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی یا تحریری بدهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثلور نوي يمه ماده :
قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورى د دواړو جرگو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي، مگر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول څرگنده شوې وي.

که جمهور رئيس د ملي شورى له مصوبې سره موافقه ونه لري کولای شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کې د دلايلو له ښوولو سره ملي شورى ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او يا دا چې ولسي جرگه يو ځل بيا هغه د ټولو غړيو له دريوو برخو څخه په دوو برخو رايو تصويب کړي، مصوبه توشيح شوې گڼله کېږي او نافذ يږي.

پنځه نوي يمه ماده :
د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا دشورى د غړيو او دقضايي چارو د تنظيم په برخه کې د سترې محکمې له خوا د حکومت له لیارې وړاندې کېدای شي.

د بودجې او مالي چارو په برخه کې د قانون د طرحې پيشنهاد يوازې د حکومت له خوا کېږي.

مادۀ نود و چهارم :
قانون عبارت است از مصوبه هر دو مجلس شورای ملی که به توشیح رئیس جمهور رسیده باشد، مگر اینکه در این قانون اساسی طور دیگری تصریح گردیده باشد.

در صورتیکه رئیس جمهور با مصوبۀ شورای ملی موافقه نداشته باشد می تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاریخ تقدیم با ذکر دلایل به ولسی جرگه مسترد نماید. با سپری شدن این مدت و یا در صورتی که ولسی جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، مصوبه توشیح شده محسوب و نافذ میگردد.

مادۀ نود وپنجم:
پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت یا اعضای شوری و در ساحه تنظیم امور قضایی از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته می تواند.

پیشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالی صرف از طرف حکومت صورت میگیرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ نوي يمه ماده :
كه د قانون د طرحې پيشنهاد پر دولت د نوي تكليف يا د عايداتو د لږولو لرونكى وي، په دې شرط د كار په فهرست كې نيول كېږي چې د پيشنهاد په متن كې د جبرانولو مدرک هم پيشبيني شوى وي.

اوه نوي يمه ماده :
د حكومت له خوا د قانون د طرحې پيشنهاد لومړى ولسي جرگې ته وړاندې كېږي.

ولسي جرگه د بودجې او مالي چارو په شمول د قانون د طرحې پيشنهاد او د پور اخيستو او يا وركولو پيشنهاد له بحث وروسته ديو كل په توگه تصويب يا ردوي.

ولسي جرگه نشي كولاى وړاندې شوې طرح تر يوې مياشتې زيات وځنډوي.

ولسي جرگه د پيشنهاد شوي قانون طرح تر تصويب وروسته مشرانو جرگې ته سپاري.

مشرانو جرگه د پنځلسو ورځو په اوږدو كې د هغه په باره كې تصميم نيسي.

مادۀ نود و ششم:
هرگاه پيشنهاد طرح قانون حاوی تكليف جديد يا تنقيص در عايدات دولت باشد، به شرطی در فهرست كار داخل می شود كه در متن پيشنهاد، مدرک جبران نيز پيش بينی شده باشد.

مادۀ نود و هفتم:
پيشنهاد طرح قانون از طرف حكومت نخست به ولسی جرگه تقديم می گردد.

ولسی جرگه پيشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پيشنهاد اخذ و يا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت يک كل تصويب يا رد می كند.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پيشنهاد شده را بيش از يک ماه به تاخير اندازد.

ولسی جرگه طرح قانون پيشنهاد شده را بعد از تصويب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصميم اتخاذ می كند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شورى د دولت د هغو قوانينو، معاهدو او پرمختيايي پروګرامونو په باره کې تصميم نيولو ته لومړيتوب ورکوي چې د حکومت د وړانديز په بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

شورای ملی به اتخاذ تصميم در مورد طرح قوانين، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پيشنهاد حکومت ايجاب رسيدگی عاجل را نمايد اولويت می دهد.

که چيرې د قانون د طرحې پيشنهاد له دوارو جرګو څخه ديوې د لسو غړيو له خوا وشي، پيشنهاد د نومورې جرګې د يو پر پنځمې برخې غړيو تر تائيد وروسته د هماغې جرګې د کار په فهرست کې نيول کيږي.

هرگاه پيشنهاد طرح قانون از طرف ده نفر از اعضای يکی از دو مجلس صورت گيرد، بعد از تائيد يک پنجم اعضای مجلسی که پيشنهاد به آن ارائه شده است، در فهرست کار آن مجلس داخل ميگردد.

اته نوي يمه ماده :

د دولت بودجه او د حکومت پرمختيايي پروګرام د مشرانو جرګې له لياري ددې جرګې له مشورتي نظريې سره يوځای ولسي جرګې ته سپارل کيږي.

مادۀ نود و هشتم:

بودجۀ دولت و پروگرام انکشافی حکومت از طريق مشرانو جرگه توأم با نظريۀ مشورتی آن به ولسی جرگه تقديم می شود.

د ولسي جرګې تصميم د جمهور رئيس تر توشيح وروسته، مشرانو جرګې ته تر وړاندي کيدو پرته، نافذ ګڼل کيږي.

تصميم ولسی جرگه بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشيح رئيس جمهور نافذ شمرده می شود.

که چيرې د ځينو عواملو له مخې د مالي کال تر پيل مخکې بودجه تصويب نشي، د نوې بودجې تر تصويب پورې، د تير کال بودجه تطبيقيږي.

هرگاه نظر به عواملی تصويب بودجه قبل از آغاز سال مالی صورت نگيرد، تا تصويب بودجه جديد، بودجۀ سال گذشته تطبيق ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د مالي کال د څلورمې ربعې په اوږدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کال د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي . د تېر مالي کال د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کال د شپږو مياشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

ولسي جرگه نشي کولاى د بودجې تصويب له يوې مياشتې څخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي، تر پنځلس ورځو زيات وځنډوي.

که چېرې ولسي جرگه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پيشنهاد په اړه تصميم ونه نيسي، پيشنهاد تصويب شوى گڼل کېږي.

نهه نوي يمه ماده :

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنۍ بودجه يا پرمختيايي پروگرام يا له عامه امنيت، دهېواد له خپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتيا سره مربوطه موضوع تر خبرو لاندې وي، د شورى د اجلاس موده د هغې تر تصويب مخکې پاى ته نشي رسېدلاى.

حکومت در خلال ربع چهارم سال مالی، بودجهٔ سال آینده را با حساب اجمالی بودجه سال جاری به شورای ملی تقدیم می نماید. حساب قطعی بودجه سال مالی قبل، در خلال مدت شش ماه سال آینده، مطابق به احکام قانون، به شورای ملی تقدیم میگردد.

ولسی جرگه نمی تواند تصویب بودجه را بیش از یکماه و اجازه اخذ و یا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بیش از پانزده روز به تأخیر اندازد.

هرگاه ولسی جرگه در این مدت راجع به پیشنهاد اخذ و یا اعطای قرضه تصمیم اتخاذ نکند، پیشنهاد تصویب شده محسوب میگردد.

مادهٔ نود و نهم:

در صورتی که در اجلاس شورای ملی، بودجه سالانه یا پروگرام انکشافی یا موضوع مربوط به امنیت عامه، تمامیت ارضی و استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلمه ماده:
کـه چېـرې د ېـوې جرګـې مصوبـه د بلې جرګې لـه خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړلو لپاره د دواړو جرګو د غړیو لـه خوا په برابر شمیر ګډ هیئت تاکل کېږي.

د هیئت پریکـړه د جمهـور رئـیس تـر توشېح وروسته نافذه ګڼل کېږي. کـه ګډ هیئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه یوسي، تصویب رد شوي ګڼل کېږي. پـه دې حالـت کـې ولسـي جرګـه کولای شي په خپله ورپسـې غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړیو لـه دریـو څخـه د دوو برخـو د رایـو پـه اکثریـت تصویب کړي. دا تصویب بې له دې چې مشرانو جرګې ته وړاندې شي، د جمهور رئـیس تر توشېح وروسته نافذ ګڼل کېږي.

یو سلو یوومه ماده :
د ملي شورى هیڅ غړی د هغې رایې یـا نظریې له امله چې د وظیفې د اجرا پـه وخـت کـې یـې څرګنـدوي، تـر عـدلي تعقیب لاندې نه نیول کېږي.

یوسلو دوه یمه ماده :
که د ملي شورى غړی په یوه جرم مـتهم شي، مسـئول مـامور لـه موضـوع څخـه هغې جرګې ته چې متهم یـې غـړی دی، خبر ورکـوي او مـتهم تـر عـدلي تعقیـب

مادهٔ صدم:
هرګـاه مصـوبهٔ یـک مجلـس از طـرف مجلـس دیګـر رد شـود، بـرای حـل اخـتلاف هیئـت مخلـتط بـه تعـداد مسـاوی از اعضـای هـر دو مجلـس تشکیل می ګردد.

فیصـله هیئـت بعـد از توشـیح رئـیس جمهـور، نافـذ شـمرده میشـود. در صـورتیـکه هیئـت مخـتلط نتـوانـد اختلاف نـظر را رفـع کنـد، مصوبـه رد شـده بـه حساب مـی رود. در ایـن حالـت ولسـی جـرګـه مـی تـوانـد در جلسـهٔ بعـدی آنـرا بـا دو ثلـث آرای کـل اعضـا تصـویب کنـد. ایـن تصـویـب بـدون ارائـه بـه مشرانـو جـرګـه بعد از توشیح رئیـس جمـهور نـافذ شمرده می شـود.

مادهٔ یکصد و یکم:
هیـچ عضـو شـورای ملی بـه علت رای یـا نظریـه ای کـه در هنګـام اجـرای وظیفـه ابـراز مـی دارد مـورد تعقیـب عدلی قرار نمی ګیرد.

مادهٔ یکصد و دوم:
هرګـاه عضـو شـورای ملـی بـه جـرمـی متهم شـود، مامور مسئول از موضـوع بـه مجلسـی کـه مـتهم عضـو آن اسـت اطلاع مـی دهـد و مـتهم تحـت تعقیـب

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندې راتلای شي.

عدلی قرار گرفته می تواند.

د مشهود جرم په مورد کې، مسئول مامور کولای شي متهم د هغې جرگې له اجازې پرته چې دی یې غړی دی تر عدلي تعقیب لاندې راولي او وي نیسي.

در مورد جرم مشهود، مامور مسئول می تواند متهم را بدون اجازه مجلسی که او عضو آن می باشد تحت تعقیب عدلی قرار دهد و گرفتار نماید.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقیب د قانون له مخې د توقیف ایجاب وکړي، مسئول مامور مکلف دی چې له موضوع څخه بې له ځنډه نوموړې جرگې ته خبر ورکړي او تصویب یې ترلاسه کړي.

در هر دو حالت، هرگاه تعقیب عدلی قانوناً توقیف را ایجاب کند، مامور مسئول مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند وتصویب آنرا حاصل نماید.

که اتهام د شورى د رخصتۍ په وخت کې رامنځ ته شي، د نیولو او توقیف اجازه د مربوطې جرگې له اداري هیئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرگې لومړنۍ غونډې ته د تصمیم نیولو لپاره وړاندې کېږي.

اگر اتهام در هنگام تعطیل شوری صورت بگیرد، اجازۀ گرفتاری یا توقیف از هیئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستین جلسۀ مجلس مذکور جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

یوسلو درېیمه ماده :

وزیران کولای شي د ملي شورى له دوو جرگو څخه د هرې یوې په غونډو کې گډون وکړي.

مادۀ یکصد وسوم:

وزرا می توانند در جلسات هر یک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

د ملي شورى هره جرگه کولای شي خپلي غونډې ته د وزیرانو د حاضریدو غوښتنه وکړي.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسۀ خود مطالبه کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوسلو څلورمه ماده :
د ملــــي شـــوری دواړې جـرګــې پــه عیـــن وخـــت کـــې، بیـــل بیـــل مجلسونه کوي.

د دواړو جرګو ګډې غونډې په لاندې حالاتو کې جوړیدلای شي:

۱- کلـه چـې تقنینیــه دوره یــا کلنـۍ غونـــډه د جمهـــور رئـــیس لـــه خـــوا پرانیستل کېږي؛

۲- پـه هغـه صـورت کـې چـې جمهـور رئیس یې ضروري تشخیص کړي؛

د ولســـــي جـــرګــــې رئیـــــس د مـلــــي شـــوری د ګــډو غـــونډو مـــشري کوي.

یوسلو پنځمه ماده :
د ملي شوری غونډې علني دي، مګر دا چې د مجلس رئیس یا لږ تر لږه د ملي شوری لس تنه غړي یې د سري تـــوب پیشـــنهاد وکـــړي او جرګـــه دا پیشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شوری ودانۍ ته ننوزي.

یوسلو شپږمه ماده :
د ملي شـوری د هـر مجلـس نصـاب د

مادۂ یکصدو چهارم:
هـر دو مــجلس شـورای ملی در وقت واحـــد بــــه صـــورت جـدا گانــــه جلسـه می کنند.

جلسـات هـردو مجلس در مـوارد ذیـل می تواند به طور مشترک دایر شود:

۱- در مــوقعی کــه دورۂ تقنینیــه یــا اجلاس سالانه از طرف رئیس جمهـور افتتاح می گردد؛

۲- در صــــورتیکه رئـــیس جمهـــور ضروری تشخیص دهد؛

رئیــس ولســی جــرگــه، از جلســات مشــتــرک شــورای مـلــی ریـاسـت می نـــماید.

مادۂ یکصدوپنجم:
جلسات شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه رئیس مجلس یا حد اقل ده نفـر از اعضــای شــورای ملـی، سـری بودن آنرا درخواست نمایند و مجلس این درخوست را بپذیرد.

هیچ شخصی نمی تواند عنفاً بـه مقر شورای ملی داخل شود.

مادۂ یکصد و ششم:
نـصاب هـر یک از دو مجلس شـورای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رايـو د اخيسـتو پـه وخـت کـې د هـرې جرګـې د غړيـو د اکثريـت پـه حضـور بشـپړيږي او تصـميمونه يـې د حاضـرو غړيـو د رايـو پـه اکثريـت نيـول کيـږي، مګر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصريح کړې وي.

ملـی، هنگـام رای گيـری بـا حضـور اکثريت اعضـا تکميـل مـی گـردد و تصـاميـم آن بـا اکثـريـت آرای اعضـای حاضـر اتخـاذ مـی شـود، مگـر در مواردی که اين قانون اساسی طور ديگری تصريح نموده باشد.

يوسلو اوومه ماده :

ملـي شـوری پـه کـال کـې دوې عـادي غونډې دايروي.

مادۀ يکصد و هفتم:

شـورای ملـی در هـر سـال دو اجـلاس عـادی داير می کند.

د ملي شوری د دواړو جرګو د غونډو د کار موده په کا ل کې نهه مياشتې ده. د اړتيا په وخت کې شوری کولای شي دا موده اوږده کړي.

مدت کار هر دو اجلاس شورای ملی، در هـر سـال نـه مـاه مـی باشـد. در صورت ايجاب، شوری می تواند اين مدت را تمديد کند.

د رخصتيو په ورځو کې د ملي شوری فوق العاده غونډې د جمهور رئيس په امر دايرېداې شي.

جلسـات فـوق العـاده شـورای ملـی در ايام تعطيل به امر رئيس جمهـور دايـر شده می تواند.

يوسلو اتمه ماده :

د ملـــي شـــوری د غـــړي د مړينـــې، استعفی، عزل او يا د داسي معلولېدو او معيوبېـدو پـه صـورت کـې چـې پـه دايمـي توګـه د وظيفـي د اجـراء خنـډ شي، د پاتې تقنينيه دورې لپاره د نوي استازي تعيين د قانون له حکمونو سره سم ترسره کيږي.

مادۀ يکصد و هشتم:

در حـــالات وفـــات، اسـتعفا و عـزل عضو شـــورای ملی و يـا معلوليت يا معيوبيتـــی کـه بـه طـور دايـم مـانع اجرای وظيفـه گردد، تعيين نمـاينـده جـديـــد بـرای مـدت باقـی مـانـده دورۀ تقنينـــه، مطابـــق بـــه احـــکام قانون صورت ميگيرد.

د ملي شوری د غړيو د حاضرېدو يا نه راتلـو سـره مربـوطې چـارې د داخلـي

امـــور مربـــوط بـــه حضـــور و غيـــاب اعضای شورای ملی در اصول وظايف

(c) ketabton.com: The Digital Library

وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

يوسلو نهمه ماده :
د تقنينيه دورې په وروستني يوکال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پيشنهاد د ملي شورى د کار په فهرست کې نشي نيول کېدلاى.

شپږم فصل
لويه جرگه

يوسلو لسمه ماده :
لويه جرگه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دى.

لويه جرگه:

۱- د ملي شورى له غړيو؛

۲- د ولايتونو او ولسواليو د جرگو له رئيسانو جوړېږي؛

وزيران، د سترې محکمې رئيس او غړي او لوي څارنوال کولاى شي د لويي جرگې په غونډو کې بې له دې چې د رايې ورکولو حق ولري گډون وکړي.

يو سلو يوولسمه ماده:
لويه جرگه په لاندينيو حالاتو کې دايرېږي:

داخلى تنظيم مى گردد.

مادۀ يكصد ونهم:
پيشنهاد تعديل قانون انتخابات، در يک سال اخير دورۀ تقنينيه در فهرست کار شوراى ملى داخل شده نمى تواند.

فصل ششم
لويه جرگه

مادۀ يكصد و دهم:
لويه جرگه عالى ترين مظهر اراده مردم افغانستان مى باشد.

لويه جرگه متشکل است از:

۱- اعضاى شوراى ملى؛

۲- رؤساى شوراهاى ولايات و ولسواليها؛

وزرا، رئيس و اعضاى ستره محکمه و لوى څارنوال مى توانند در جلسات لويه جرگه بدون حق راى اشتراک ورزند.

مادۀ يكصد و يازدهم:
لويه جرگه در حالات ذيل داير ميگردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د هېـــواد دخپلـــواکۍ، ملـــي حاکمیت، ځمکنۍ بشپړتیا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصمیم نیول؛

۲- ددې اساســـــي قانـــــون د حکمونـو تعدیل؛

۳- ددې اساســـي قــانون د (نهـــه شپیتمې) مـادې لـه مخـې د جمهـور رئیس محاکمه کول؛

یوسلو دولسمه ماده:

لـویـه جرګـه پـه لومـړۍ غونـډه کې، د غـړیو لـــه منځه یـو تـن د رئیس، یو تـن د مـرستـیال او دوه تــنه د منشــي او نایـب منشــي پـه تــوګــه ټاکــي.

یو سلو دیار لسمه ماده :

د لـویـــې جرګـــې نصــاب د رایـــې اخیسـتو پـه وخت کـې د غړیــو پــه اکثریت سره بشپړېږي.

د لـویې جرګـې تصـمیمونه، لـه هغـو مـواردو پرتـه چې په دې اساسي قـانون کې صریحاً ذکر شوي، د ټولو غړیو د رایو په اکثریت، نیول کېږي.

یوسلو څوار لسمه ماده :

د لویې جرګې بحثونه علني دي، مگر

۱- اتـخـاذ تصمیم در مورد مسایل مربـوط بـــه اسـتقـــلال، حاکمیـت مـلـی، تمامیـت ارضـی و مصـالح علیای کشور؛

۲- تـعـدیـــل احـــکام ایـــن قـانون اساسی؛

۳- محاکمهٔ رئیس جمهور مطابق به حکـم مندرج مـادهٔ شصت و نهـم ایـن قانون اساسی؛

مادهٔ یکصدو دوازدهم:

لـویـه جرګـه در اولیـن جلـسه، از میان اعضا یک نفر را به حیث رئیس و یـک نفـر را بـه حیـث معـاون و دو نفر را به حیث منشی و نایب منشی انتخاب می کند.

مادهٔ یکصد و سیزدهم:

نـصاب لـویـه جــرګـه هنگـام رای دهـی، بـا حضـور اکثریـت اعضـا تـکمیـل میـگردد.

تــصامیـم لــویـه جـرګــه، جـز در مـواردی کـه در این قانون اســاســی صریـحاً ذکـر گردیــده، بـــا اکثریت آرای کل اعضا اتخاذ میگردد.

مادهٔ یکصد و چهاردهم:

مباحثات لویه جرگه علنی می باشد

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا چې د غړيو ثلورمه برخه يې د سريتوب غوښتنه وکړي او لويه جرگه دا غوښتنه ومني.

يوسلو پنځلسمه ماده :
د لويې جرگې د جريان په وخت کې ددې اساسي قانون (ديوسلويوومې) او (يوسلودويمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړيو په باب تطبيقېږي.

اووم فصل
قضاء

يوسلو شپاړسمه ماده:
قضائيه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائيه قوه له يوې سترې محکمې، د استيناف له محکمو او ابتدائيه محکمو څخه جوړه ده چې تشکيلات او واکونه يې د قانون له لياري تنظيمېږي.

ستره محکمه د ستر قضايي اورگان په توگه د افغانستان د اسلامي جمهوريت د قضائيه قوې په سرکې ځای لري.

يوسلو اوه لسمه ماده:
ستره محکمه نهه تنه غړي لري

مگر اينکه يک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمايند و لويه جرگه اين درخواست را بپذيرد.

ماه يکصد و پانزدهم:
در هنگام داير بودن لويه جرگه، احکام مندرج مواد يکصد و يکم و يکصد و دوم اين قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبيق ميگردد.

فصل هفتم
قضاء

مادۀ يکصد و شانزدهم:
قوۀ قضائيه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوۀ قضائيه مرکب است از يک ستره محکمه، محاکم استيناف و محاکم ابتدائيه که تشکيلات و صلاحيت آنها توسط قانون تنظيم ميگردد.

ستره محکمه به حيث عاليترين ارگان قضايی در راس قوۀ قضائيه جمهوری اسلامی افغانستان قرار دارد.

مادۀ يکصد و هفدهم:
ستره محکمه مرکب است از نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرګې په تاييد او ددې اساسي قانون د (پنځوسمې) مادې د وروستۍ فقرې او د (يوسلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعايت، په پيل کې په دې ترتيب ټاکل کېږي:

عضو که از طرف رئیس جمهور با تائید ولسی جرگه و با رعایت احکام مندرج فقرهٔ آخر مادهٔ پنجاهم و مادهٔ یکصد و هجدهم این قانون اساسی در آغاز به ترتیب ذیل تعیین میگردند:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اوو کلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

وروستۍ ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

تعیینات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

د غړيو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

تعیین اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

جمهور رئيس د سترې محکمې يو غړی د سترې محکمې د رئيس په توګه ټاکي.

رئیس جمهور یکی از اعضا را به حیث رئیس ستره محکمه تعیین می کند.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په (يوسلو اوه ويشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت د دورې تر پايه له خپلو وظيفو څخه نه عزلېږي.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادهٔ یکصد و بیست و هفتم این قانون اساسی، تا ختم دورهٔ خدمت از وظایف شان عزل نمی شوند.

يوسلو اتلسمه ماده :

د سترې محکمې غړی بايد لاندېني شرايط ولري:

مادهٔ یکصد و هجدهم:

عضو ستره محکمه واجد شرایط ذیل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړیو عمر تر څلویښتو کلو لږ نه وي؛

۲- د افغانستان تبعه وي؛

۳- په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده‌کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴- د ښه سیرت او نیک شهرت لرونکی وي؛

۵- د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومیۍ محکوم شوی نه وي؛

۶- د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هیڅ سیاسي گوند کې غړیتوب ونه لري.

یوسلو نولسمه ماده :
د سترې محکمې غړي د وظیفي تر پیل مخکې، د جمهور رئیس په وړاندې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

"د لوی خدای (ج) په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دین له احکامو، په دې اساسي قانون او

۱- سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد ؛

۲- تبعۀ افغانستان باشد ؛

۳- در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضایی افغانستان تخصص و تجربۀ کافی داشته باشد ؛

۴- دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد ؛

۵- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد ؛

۶- در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادۀ یکصد و نزدهم:
اعضای ستره محکمه قبل از اشغال وظیفه، حلف آتی را در حضور رئیس جمهور به جا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحیم

"به نام خداوند بزرگ (ج) سوگند یاد می کنم که حق و عدالت را بر طبق احکام دین مقدس اسلام،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نورو قوانينو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمين او د قضاء وظيفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفۍ اجراء کړم."

يوسلو شلمه ماده :
د قضائيه قوى په صلاحيت کې په ټولو هغو دعوو غور شامل دى، چې د دولت په شمول د حقيقي يا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي يا مدعي عليه په حيث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې په وړاندې اقامه شي.

يوسلو يو ويشتمه ماده :
له اساسي قانون سره د قوانينو، تقنيني فرمانونو، بين الدول معاهدو او بين المللي ميثاقونو د مطابقت څېړل، د حکومت يا محاکمو په غوښتنه او د هغو تفسير د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحيت دى.

يوسلو دوه ويشتمه ماده :
هېڅ قانون نشي کولاى په هېڅ حال کې، کومه قضيه يا ساحه په څه ډول چې په دې فصل کې تحديد شوې د قضائيه قوې له صلاحيت څخه و باسي او بل مقام ته يې وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې

نصوص اين قانون اساسى و ساير قوانين افغانستان تأمين نموده، وظيفه قضاء را با کمال امانت، صداقت و بى طرفى اجرا نمايم."

مادۀ يکصد و بيستم:
صلاحيت قوه قضائيه شامل رسيدگى به تمام دعاويى است که از طرف اشخاص حقيقى يا حکمى، به شمول دولت، به حيث مدعى يا مدعى عليه در پيشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

مادۀ يکصد و بيست و يکم:
بررسى مطابقت قوانين، فرامين تقنينى، معاهدات بين الدول و ميثاق هاى بين المللى با قانون اساسى و تفسير آنها بر اساس تقاضاى حکومت و يا محاکم، مطابق به احکام قانون از صلاحيت ستره محکمه مى باشد.

مادۀ يکصد و بيست و دوم:
هيچ قانون نمى تواند در هيچ حالت، قضيه يا ساحه يى را از دايرۀ صلاحيت قوۀ قضائيه به نحوى که در اين فصل تحديد شده، خارج بسازد و به مقام ديگر تفويض کند.

اين حکم مانع تشکيل محاکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې اساسي قانون په (نهه شپیتمې، اته اویایمې او یوسلواوه ویشتمې) مادو کې راغلې او په مربوطو قضیو کې د نظامي محکمو د تشکیل مانع نه گرځي.

خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتاد و هشتم و یکصد و بیست و هفتم این قانون اساسی و محاکم عسکری در قضایای مربوط به آن نمیگردد.

د دې ډول محکمو تشکیل او صلاحیت د قانون له لیارې تنظیمېږي.

تشکیل و صلاحیت این نوع محاکم توسط قانون تنظیم میگردد.

یوسلو در ویشتمه ماده :

ددې اساسي قانون د حکمونو په رعایت، د محکمو په تشکیل، صلاحیت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضیانو پوری مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ یکصد و بیست و سوم:

با رعایت احکام این قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکیل، صلاحیت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظیم میگردد.

یوسلو څلیر ویشتمه ماده:

د قضائیه قوې د مامورینو او نورو اداري کارکوونکیو په برخه کې، د دولت د مامورینو او نورو اداري کار کوونکیو د مربوطو قوانینو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد، مجازات او مکافات یې دسترې محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

مادهٔ یکصد و بیست و چهارم:

در مورد مامورین و سایر کارکنان اداری قوهٔ قضائیه، احکام قوانین مربوط به مامورین و سایر کارکنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:

د قضائیه قوې بودجه د حکومت په مشوره دسترې محکمې له خوا ترتیبېږي او د دولت د بودجې د یوې

مادهٔ یکصد و بیست و پنجم:

بودجهٔ قوهٔ قضائیه به مشورهٔ حکومت از طرف ستره محکمه ترتیب گردیده، به حیث جزء بودجهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورى ته وړاندې کېږي.

دولت، توسط حکومت به شورای ملی تقدیم می شود.

د قضائيه قوې د بودجې تطبيق د سترې محکمې صلاحيت دى.

تطبیق بودجهٔ قوهٔ قضائیه از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

يوسلو شپږ ويشتمه ماده :

د سترې محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پاى ته رسېدو وروسته، د پاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې له مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، په دې شرط چې په دولتي او سياسي چارو بوخت نشي.

مادهٔ یکصد و بیست و ششم:

اعضای ستره محکمه بعد از ختم دورهٔ خدمت برای بقیه مدت حیات از حقوق مالی دورهٔ خدمت مستفید می شوند مشروط به اینکه به مشاغل دولتی و سیاسی اشتغال نورزند.

يو سلو اوه ويشتمه ماده:

که چېرې د ولسي جرګې تر دريېمې برخې زيات غړي، د سترې محکمې د رئيس يا غړيو محاکمه، د وظيفوي جرم يا د جنايت د ارتکاب د اتهام پر اساس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کړي، متهم له وظيفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کيږي.

مادهٔ یکصد و بیست و هفتم:

هرگاه بیش از یک ثلث اعضای ولسی جرگه، محاکمه رئیس یا عضو ستره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی از اجرای وظیفه یا ارتکاب جنایت تقاضا نمایند و ولسی جرگه این تقاضا را با اکثریت دو ثلث کل اعضا تصویب کند، متهم از وظیفه عزل و موضوع به محکمهٔ خاص محول میگردد.

د محکمې تشکيل او د محاکمې طرز العمل د قانون په وسيله تنظيمېږي.

تشکیل محکمه و طرز العمل محاکمه، توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سلو اته ویشتمه ماده :
د افغانستان په محکمو کې محاکمه په علني ډول دایرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حکمونو سره سم په هغې کې ګډون وکړي.

محکمه کولای شي، په داسي حالاتو کې چې په قانون کې څرګند شوي یا د محاکمي سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دایرې کړي خو د حکم اعلان باید علني وي.

یو سلو نهه ویشتمه ماده:
محکمه مکلفه ده د خپل صادر کړي حکم اسباب په فیصله کې ذکر کړي.

د محکمو د ټولو قطعي فیصلو عملي کول واجب دي خو د شخص د مرګ د حکم په حالت کې د جمهور رئیس منظوري شرط ده.

یوسلو دېرشمه ماده:
محکمي ترغور لاندې قضاياوو کې ددې اساسي قانون او نورو قوانینو حکمونه تطبیقوي.

که د غور لاندې قضاياوو له جملې څخه د کومې قضیې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانینو کې حکم موجود نه وي، محکمه د حنفي فقهې د

مادهٔ یکصد و بیست و هشتم:
در محاکم افغانستان، محاکمه به صورت علنی دایر می گردد و هر شخص حق دارد با رعایت احکام قانون در آن حضور یابد.

محکمه می تواند در حالاتی که در قانون تصریح گردیده، یا سری بودن محاکمه ضروری تشخیص گردد، جلسات سری دایر کند ولی اعلام حکم باید به هر حا ل علنی باشد.

مادهٔ یکصد و بیست و نهم:
محکمه مکلف است اسباب حکمی را که صادر می نماید، در فیصله ذکر کند.

تمام فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است مگر در حالت حکم به مرگ شخص که مشروط به منظوری رئیس جمهور می باشد.

مادهٔ یکصد و سی ام:
محاکم در قضایای مورد رسیدگی، احکام این قانون اساسی و سایر قوانین را تطبیق می کنند.

هرگاه برای قضیه یی از قضایای مورد رسیدگی، در قانون اساسی و سایر قوانین حکمی موجود نباشد محاکم به پیروی از

(c) ketabton.com: The Digital Library

احــکامو لـه مخې او پـه هغـو حـدودو کــې دننــه چــې دې اساســي قانــون ټاکلي، قضيه پــه داسـي ډول حـل او فصل کوي چې عـدالـت پـه ډېـره ښه توگه تأمين کړي.

يوسلو يو دېرشمه ماده :
محکمې د اهل تشيع لپاره په شخصيه احوالـو پـورې مربوطـو قضـاياووکې د تشـيع د مـذهب حکمونـه د قـانون لـه احکامو سره سم تطبيقوي.

پــه نــورو دعــوو کـې هـم کـه پـه دې اسـاســي قـانون يـا نــورو قــوانيـنـو کې حکـم مـوجـود نـه وي، محکمې قضيه د دې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

يوسلو دوه دېرشمه ماده :
قـاضيــــان د ســترې محکمــې پــه پيشــنهاد او د جمهــور رئــيس پــه مـنظورۍ ټاکل کېږي.

د قاضــيانو مقــرري، تبـديلي، ترفيـع مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حکمونـو سـره سـم د سـترې محکمـې صلاحيت دی.

ستـره محکمــه د اجرايــې او قضــايي چارو د ښه تنظيم او د لازمـو اصلاحاتو د تــأمين لپــاره، د قضــائيه قــوې،

احکـام فقـه حنفـی و در داخـل حـدودی کـه ايـن قـانون اساسـی وضـع نمـوده، قضـيه را بـه نحـوی حـل و فصـل مـی نماينـد کـه عـدالت را بـه بهتـرين وجـه تأمين نمايد.

مادۀ يکصدو سی و يکم:
محـاکـم برای اهل تشيع، در قضـايای مــربــوط بـه احـوا ل شخصـيه، احکـام مذهب تشيع را مطابق به احکام قانون تطبيق می نمايند.

در ســايــــر دعــاوی نيــز اگــر در ايــن قـانون اساسی و قـوانين ديگر حکمـی موجــود نباشــد، محـــاکم قضـــيه را مطـابق بـه احکـام ايـن مـذهب حـل و فصل می نمايند.

مادۀ يکصد و سی و دوم:
قـضـــات بـــه پيشـنهـــاد ســتــره محـکمــه و منظـوری رئـيس جمهـور تعيين می گردند.

تقـــرر، تبـــدل، تـــرفيع، مؤاخـذه و پيشـنهاد تقاعـد قضـات مطـابق بـه احکـــام قـــانون از صـــلاحيت ســتره محکمه می باشد.

ستره محکمه به منظـور تنظيم بهتـر امــور اجرايـــی و قضايـــی و تــأمين اصلاحات لازم، آمريت عمومی اداری

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

يوسلو دري دېرشمه ماده :
كــه قاضـــي د جنـايــت پــه ارتــكاب متهـم شـي، ستره محكمـه د قـانون لـه حكمونو سره سم د قاضي پر حالت غور كوي، كه ستره محكمـه دده د دفـاع تر اوريـدو وروسـتـه اتهـام وارد وبـولي، جمهـور رئـيس تـه يې د عـزل پيشـنهاد كــوي د جمهــور رئــيس لــه منظــورۍ وروســتـه مــتهم قاضـــي لـــه وظيفـــې ثـــــخه عـزل او د قـانون لـه حكمونـو سره سم جزا وركول كيږي.

يوسلو څلور دېرشمه ماده:
دجـرمــونـــو كـشــف د پـولـيـــس پــه وســـيله او دجرمونـــو تحقيـــق او پـــه محكمـه كـې پـر مـتهم بانـدي د دعـوا اقامـه دڅارنوالۍ لـه خوا ، د قـانون لـه احكامو سره سم كيږي.

څارنوالي د اجرائيه قـوې برخـه ده او پـه خپلو اجراآتو كې استقلال لري.

د څـارنوالۍ تشـكيل، صـلاحيت او د اجراآتـــو څـرنـګـوالـــی د قانـــون لــه لـيـاري تـنظـيـمـېږي.

د وسله والو ځواكونو، پوليسو او دملي امنيت كاركوونكيو د وظيفوي جرمونو كشــف او تحقيــق د خـاص قـانون لــه

قوۀ قضائيه را تأسيس می نمايد.

مادۀ يكصد و سی و سوم:
هرگاه قاضی به ارتكاب جنايت مـتهم شود، ستره محكمـه مطابق بـه احكـام قــانون بــه حالــت قاضــی رســيدگی نمــوده، پـس از اسـتماع دفــاع او، در صورتيكه ستره محكمـه اتهـام را وارد بدانـد پيشـنهاد عـزلش را بـه رئـيس جمهور تقديم و با منظوری آن از طرف رئيس جمهور، قاضی مـتهم از وظيفـه معــزول و مطــابق بــه احكــام قــانون مجازات می شود.

مادۀ يكصد و سی چهارم:
كــشـــف جــرايم، توسـط پــوليس و تــحقيـــق جــرايـــم و اقــامـــۀ دعــوا عــليـــه متهـــم در مـحـكـمــــه، از طــرف څـارنوالی مطـابق بـه احكـام قانون صورت ميگيرد.

څـــارنوالی جــزء قــوۀ اجرائيـــه و در اجـراآت خــود مســتقل مــی باشد.

تـشـكـيــــل، صـــــلاحيت و طــــــرز فـعـالـــيت څـــارنـــوالـــی تـــوســـط قــانون تنظيم ميگردد.

كشــف و تحقيــق جــرايم وظيفــوی منســوبين قــوای مسـلح، پــوليس و مــوظفين امنيـت ملـی، توسط قـانون

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیارې تنظیمیږي.

یوسلو پنځه دېرشمه ماده:
که د دعوي لوری په هغه ژبه چې محاکمه پرې کیږي و نه پوهیږي، د قضیې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې په خپله مورنۍ ژبه د خبروکولو حق دترجمان په وسیله ورته تأمینیږي.

اتم فصل
اداره

یوسلو شپږ دېرشمه ماده:
د افغانستان د اسلامي جمهوریت اداره د مرکزي اداري او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظیمیږي.

مرکزي اداره پرځینو اداري واحدونو ویشل کیږي چې د هرې یوې په سرکې یو وزیر وي.

دمحلي اداري واحد ولایت دی. د ولایتونو او مربوطه ادارو شمیر، ساحه، برخې او تشکیلات د نفوسو دشمیر، ټولنیزې او اقتصادي وضعې او جغرافیایي موقعیت پر اساس دقانون له لیارې تنظیمیږي.

خاص تنظیم می گردد.

مادهٔ یکصد و سی و پنجم:
اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گیرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضیه و صحبت در محکمه به زبان مادری، توسط ترجمان برایش تأمین میگردد.

فصل هشتم
اداره

مادهٔ یکصدوسی وششم :
ادارهٔ جمهوری اسلامی افغانستان براساس واحدهای ادارهٔ مرکزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظیم میگردد.

ادارهٔ مرکزی به یک عده واحدهای اداری منقسم میگردد که در رأس هر کدام یک نفر وزیر قرار دارد.

واحد ادارهٔ محلی، ولایت است. تعداد، ساحه، اجزا و تشکیلات ولایات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعیت جغرافیایی توسط قانون تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اوه دېرشمه ماده:
حکومت د مرکزيت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنيزو او فرهنګي چارو د ګړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پرمختګ کې د خلکو د لا زياتې ونډې اخيستو په منظور، لازم صلاحيتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي ادارې ته سپاري.

مادهٔ يکصد و سی و هفتم:
حکومت با حفظ اصل مرکزيت به منظور تسريع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گيری هر چه بيشتر مردم در انکشاف حيات ملی، صلاحيتهای لازم را مطابق به احکام قانون، به ادارهٔ محلی تفويض می نمايد.

يوسلو اته دېرشمه ماده:
په هر ولايت کې يوه ولايتي جرګه جوړېږي.

د ولايتي جرګې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د ولايت د اوسېدونکو له خوا د څلورو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

ولايتي جرګه له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توګه ټاکي.

مادهٔ يکصد و سی وهشتم:
در هر ولايت يک شورای ولايتی تشکيل می شود.

اعضای شورای ولايتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری ومستقيم از طرف ساکنين ولايت برای مدت چهارسال انتخاب ميگردند.

شورای ولايتی يک نفر از اعضای خود را به حيث رئيس انتخاب می نمايد.

يوسلو نهه دېرشمه ماده:
ولايتي جرګه د دولت د پرمختيايي هدفونو په تأمين او د ولايت د چارو په ښه کولو کې لکه څنګه چې په قوانينوکې څرګنده شوې، برخه اخلي اوپه ولايت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولايتي جرګه خپلې وظيفې د محلي

مادهٔ يکصد و سی ونهم:
شورای ولايتی در تأمين اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولايت به نحوی که در قوانين تصريح می گردد سهم گرفته و در مسايل مربوط به ولايت مشوره می دهد.

شورای ولايتی وظايف خود را با

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري په مرسته سرته رسوي.

همکاری ادارۀ محلی اجرا می نماید.

يوسلو څلو يښتمه ماده:
د محلي اداري د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرگې جوړيږي.

مادۀ يکصد و چهلم:
برای تنظيم امور و تأمين اشتراک فعال مردم در ادارۀ محلی، در ولسوالی ها و قريه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکيل می گردند.

ددې جرگو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې دسيمې د اوسېدونکو له خوا د دريو کلونو لپاره ټاکل کيږي.

اعضای اين شوراها از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم از طرف ساکنين محل برای مدت سه سال انتخاب می شوند.

په محلي جرگو کې د کوچيانو گډون د قانون له حکمونو سره سم تنظيمېږي.

سهم گيری کوچيان در شوراهای محلی مطابق به احکام قانون تنظيم می گردد.

يوسلو يو څلويښتمه ماده:
د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکيلېږي.

مادۀ يکصد و چهل و يکم:
برای ادارۀ امور شهری، شاروالی تشکيل می شود.

ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.

شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم انتخاب می شوند.

په ښاروالیو پورې مربوطې چارې د قانون له ليارې تنظيمېږي.

امور مربوط به شاروالی ها توسط قانون تنظيم ميگردند.

يوسلو دوه څلويښتمه ماده:
دولت ددې اساسي قانون د

مادۀ يکصد و چهل و دوم:
دولت به مقصد تعميل احکام

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکمونو د تعمیل او د مندرجو ارزښتونو د تأمین لپاره لازمې اداري جوړوي.

و تأمین ارزشهای مندرج این قانون اساسی، ادارات لازم را تشکیل می نماید.

نهم فصل
اضطراري حالت

یوسلو دري څلویښتمه ماده:
که د جګړې، د جګړې دخطر، وخیم اغتشاش او طبیعي آفاتو او یا ورته حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند ساتنه په هغه طریقه چې په اساسي قانون کې ټاکل شوې، ناشونې وګرځي د جمهور رئیس له خوا د ملي شورى په تائید د هیواد په ټولو او یا ځینې برخو کې اضطراري حالت اعلانیږي.

که اضطراري حالت تر دوو میاشتو زیات دوام ومومي، د اوږدولو لپاره یې د ملي شورى موافقه شرط ده.

یوسلو څلورڅلویښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئیس کولای شي د ملي شورى او د سترې محکمې له رئیسانو سره په مشوره، د ملي شورى ځینې صلاحیتونه حکومت ته انتقال کړي.

یوسلو پنځه څلویښتمه ماده:
په اضطراري حالت کې جمهور رئیس کولای شي چې د ملي شورى او دسترې

فصل نهم
حالت اضطرار

مادۀ یکصد و چهل و سوم:
هرگاه به علت جنگ، خطر جنگ، اغتشاش وخیم، آفات طبیعی و یا حالت مماثل، حفظ استقلال و حیات ملی از مجرایی که در قانون اساسی تعیین شده، ناممکن گردد، حالت اضطرار از طرف رئیس جمهور با تائید شورای ملی در تمام یا بعضی از ساحات کشور اعلان می شود.

هرگاه حالت اضطرار بیش از دو ماه دوام نماید، برای تمدید آن، موافقت شورای ملی شرط است.

مادۀ یکصد و چهل و چهارم:
در حالت اضطرار رئیس جمهور می تواند به مشورۀ رؤسای شورای ملی و ستره محکمه، بعضی از صلاحیت های شورای ملی را به حکومت انتقال دهد.

مادۀ یکصد و چهل و پنجم:
در حالت اضطرار، رئیس جمهور می تواند بعد از تائید روسای شورای

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمې د رئيسانو تر تائيد وروسته د اساسي قانون لاندينی حکمونه وځنډوي او يا قيود پرې ولګوي:

۱- د اوه ويشتمې مادې دويمه فقره؛

۲- شپږ د پرشمه ماده؛

۳- داوه د پرشمي مادې دويمه فقره؛

۴- داته د پرشمي مادې دويمه فقره؛

يوسلو شپږ څلويښتمه ماده:
داضطرار په حالت کې اساسي قانون نه تعديلېږي.

يوسلو اوه څلويښتمه ماده:
که چېرې دجمهوري رياست دوره او يا د ملي شوری تقنيني دوره د اضطرار په حالت کې پای ته ورسېږي، د نويو انتخاباتو تر سره کيدل ځنډېږي او د جمهور رئيس او ملي شوری د غړيو د خدمت موده تر څلورو مياشتو پورې تمديدېږي.

که اضطراري حالت تر څلورو مياشتو زيات اوږد شي، لويه جرګه د جمهور رئيس له خوا راغونښتله کيږي.

د اضطراري حالت تر پای ته رسېدو وروسته، د دوومياشتو دننه انتخابات کيږي.

ملی و ستره محکمه، تنفيذ احکام ذيل را معطل بسازد و يا بر آنها قيودی وضع نمايد:

۱- فقرۀ دوم مادۀ بيست وهفتم؛

۲- مادۀ سی و ششم؛

۳- فقره دوم مادۀ سی و هفتم؛

۴- فقره دوم مادۀ سی و هشتم؛

مادۀ يکصدو چهل و ششم:
در حالت اضطرار، قانون اساسی تعديل نمی شود.

مادۀ يکصد و چهل و هفتم:
هرگاه دورۀ رياست جمهوری و يا دوره تقنينيه شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جديد ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئيس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمديد می شود.

هرگاه حالت اضطرار بيش از چهار ماه دوام نمايد لويه جرگه از طرف رئيس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات برگزار ميگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسلو اته څلويښتمه ماده:
د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د (يوسلو څلور څلويښتمې او يوسلو پنځه څلويښتمې) مادې له مخې شوي، بې له ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل
تعديل

يوسلو نهه څلويښتمه ماده:
د اسلام دسپېڅلي دين له حكمونو څخه د پيروۍ اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعديلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعديل يوازې د هغوی د حقوقو د ښېگڼې په منظور جواز لري.

ددې اساسي قانون د نورو موادو تعديل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپيتمې او يوسلو شپږ څلويښتمې مادې د احكامو په رعايت سره، د جمهور رئيس يا د ملي شوری د اكثريت په پيشنهاد كېږي.

يوسلو پنځوسمه ماده:
د تعديل د پيشنهاد لپاره د جمهور رئيس په فرمان د حكومت،

مادۀ يكصد و چهل و هشتم:
در ختم حالت اضطرار، اقداماتی كه بر اساس مواد يكصد و چهل و چهارم و يكصد و چهل و پنجم اين قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط ميگردند.

فصل دهم
تعديل

مادۀ يكصد و چهل و نهم:
اصل پيروی از احكام دين مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعديل نمی شوند.

تعديل حقوق اساسی اتباع صرف به منظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعديل ديگر محتويات اين قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضيات عصر، با رعايت احكام مندرج مواد شصت و هفتم و يكصد و چهل و ششم اين قانون اساسی، با پيشنهاد رئيس جمهور يا اكثريت اعضای شورای ملی صورت می گيرد.

مادۀ يكصد و پنجاهم:
به منظور اجرای پيشنهاد تعديل، هيئتی از بين اعضای حكومت،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملي شورى او سترې محكمې د غړيو له منځه، يو هيئت جوړېږى او د تعديل طرح تياروي.

شورای ملی و ستره محکمه به فرمان رئیس جمهور تشکیل گردیده، طرح تعدیل را تهیه می کند.

د تعديل د تصويب لپاره د جمهور رئيس په فرمان او د لويې جرگې د فصل له حكمونو سره سم لويه جرگه دايرېږى.

برای تصویب تعدیل، لویه جرگه بر اساس فرمان رئیس جمهور و مطابق به احکام فصل لویه جرگه دایر میگردد.

که لويه جرگه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت د تعديل طرح تصويب کړي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ يږى.

هرگاه لویه جرگه با اکثریت دو ثلث کل اعضا طرح تعدیل را تصویب کند، بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ می گردد.

يوولسم فصل
متفرقه حكمونه

فصل یازدهم
احکام متفرقه

يوسلو يو پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران او دسترې محكمې رئيس او غړي، لوى څارنوال، د مركزي بانک او ملي امنيت رئيسان، واليان او ښاروالان د خپلې وظيفې په وخت کې نشي كولاى له دولت سره هيڅ ډول انتفاعي معامله تر سره كړي.

مادهٔ یکصد و پنجاه و یکم:
رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رئیس و اعضای ستره محکمه، لوی څارنوال، روسای بانک مرکزی و امنیت ملی، والیان و شاروالها در مدت تصدی وظیفه نمی توانند هیچ معامله انتفاعی را با دولت انجام دهند.

يوسلو دوه پنځوسمه ماده:
جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران، د ملي شورى او سترې محكمې رئيسان او غړي، لوى

مادهٔ یکصد و پنجاه دوم:
رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، لوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

څارنوال او قاضيان نشي کولای د وظيفې د تصدۍ په موده کې نور مشاغل ولري.

څارنوال و قضات نمی توانند در مدت تصدی وظیفه به مشاغل دیگری اشتغال ورزند.

يوسلو دري پنځوسمه ماده:

قاضيان، څارنوالان، د وسله والو ځواکونو او پوليسو منصبداران او د ملي امنيت کارکوونکی نشی کولی د وظيفې دتصدۍ په موده کې په سياسي گوندونو کې غړيتوب ولري.

مادۀ یکصد و پنجاه و سوم:

قضات، څارنوالان، صاحب منصبان قوای مسلح و پولیس و منسوبین امنیت ملی، در مدت تصدی وظیفه نمی توانند در احزاب سیاسی عضویت داشته باشند.

يوسلو څلور پنځوسمه ماده:

د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالانو، وزيرانو اوسترې محکمې د غړو او لوی څارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هغه اورگان په وسيله چې قانون يې ټاکې ثبت، څېړل کېږي او خپرېږي.

مادۀ یکصد و پنجاه و چهارم:

دارایی رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال قبل و بعد از دورۀ خدمت، توسط ارگانی که در قانون تعیین میگردد، ثبت، رسیدگی و نشر می شود.

يوسلو پنځه پنځوسمه ماده:

د جمهور رئيس مرستيالانو، وزيرانو، د ملي شوری رئيسانو او غړيو، د سترې محکمې غړيو، قاضيانو او لوی څارنوا ل ته د قانون له حکمونو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږي.

مادۀ یکصد و پنجاه و پنجم:

برای معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی څارنوال مطابق به احکام قانون معاش مناسب تعیین میگردد.

يوسلو شپږ پنځوسمه ماده:

د هر ډول انتخاباتو د څارنې او اداري او په هېواد کې د خلکو عمومي

مادۀ یکصد و پنجاه و ششم:

کمیسیون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

رايو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسيون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل میگردد.

يوسلو اوه پنځوسمه ماده:
د اساسي قانون پر تطبيق د څارنې خپلواک کمېسيون د قانون له حکم سره سم تشکيلېږي.

مادهٔ یکصد و پنجاه و هفتم:
کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

ددې کمېسيون غړي د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرگې په تائيد تعينېږي.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تائید ولسی جرگه تعیین میگردند.

دولسم فصل
انتقالي حکمونه

فصل دوازدهم
احکام انتقالی

يوسلو اته پنځوسمه ماده:
د ملت د بابا لقب او هغه امتيازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لويې جرگې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعليحضرت محمد ظاهر شاه ته ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعايت سره سم د ژوند تر پايه د دوی لپاره محفوظ دي.

مادهٔ یکصد و پنجاه و هشتم:
لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگه اضطراری سال یکهزار و سه صد و هشتاد و یک هجری شمسی به اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطا شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

يوسلو نهه پنځوسمه ماده:
د دغه اساسي قانون له نافذيدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره گڼل کېږي.

مادهٔ یکصد و پنجاه و نهم:
مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تا تاریخ افتتاح شورای ملی، دورهٔ انتقال شمرده می شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره کې لاندېنۍ وظيفې سرته رسوي:

۱- دشپږو مياشتو دننه جمهوري رياست، ملي شورى او محلي جرګو د انتخاباتو په اړه د تقنيني فرمانونو صادرول؛

۲- له يوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحيتونو او تشکيلاتو او د اساسي تشکيلاتو پر قانون باندې دکار د پيل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳- د انتخاباتو د خپلواک کمېسيون جوړول؛

۴- د اجرايي او قضايي چارو د غوره تنظيم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵- د دې اساسي قانون د حکمونو د تطبيق په برخه کې د زمينې د برابرولو لپاره لازم تدبيرونه نيول؛

يوسلو شپېتمه ماده:

لومړنی منتخب جمهور رئيس د انتخاباتو د نتايجو تر اعلان د پرش ورځې وروسته د دغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پيل کوي.

دولت انتقالی اسلامی افغانستان، در دورهٔ انتقال، وظايف ذيل را انجام می دهد:

۱- اصدار فرامين تقنينی مربوط به انتخابات رياست جمهوری، شورای ملی و شوراهای محلی در مدت شش ماه؛

۲- اصدار فرامين در مورد تشکيلات و صلاحيت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکيلات اساسی در خلال مدت کمتر از يکسال؛

۳- تشکيل کميسيون مستقل انتخابات؛

۴- انجام اصلاحات لازم به منظور تنظيم بهتر امور اجرايی و قضايی؛

۵- اتخاذ تدابير لازم جهت آماده ساختن زمينه برای تطبيق احکام اين قانون اساسی؛

مادهٔ يکصد و شصتم:

اولين رئيس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتايج انتخابات، مطابق به احکام اين قانون اساسی به کار آغاز می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر اړخيزې هڅې کېږي چې د جمهور رئيس او ملي شورا انتخابات په يوه وخت کې تر سره شي.

کوشش همه جانبه صورت می گیرد تا اولین انتخابات رئیس جمهور و شورای ملی با هم در یک وقت صورت بگیرد.

د ملي شورى واکونه د هغې د تأسيس تر مودې پورې پدې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او مؤقته ستره محکمه د جمهور رئيس په فرمان جوړېږي.

صلاحیت های شورای ملی مندرج در این قانون اساسی تا زمان تأسیس این شوری به حکومت تفویض می شود و ستره محکمۀ مؤقت به فرمان رئیس جمهور تشکیل می گردد.

يوسلو يوشپيتمه ماده:
ملي شورى له تأسيس سره سم خپل واکونه او وظايف ددې اساسي قانون د حکمونو مطابق عملي کوي.

مادۀ یکصد و شصت و یکم :
شورای ملی، وظایف و صلاحیت های خود را به مجرد تأسیس، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعما ل می کنند.

د ملى شورى له لومړنۍ غونډې وروسته د دېرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکيلېږي.

بعد از دایر شدن اولین جلسه شورای ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام این قانون اساسی تشکیل می گردند.

د افغانستان د انتقالی اسلامی دولت رئيس تر هغه وخته پورې وظيفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئيس په کار پيل نه وي کړی.

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانیکه رئیس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظیفه می نماید.

ددې اساسي قانون د يوسلو نهه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعايت، د دولت اجرايي او

ارگانهای اجرایی و قضایی دولت با رعایت حکم فقرۀ چهارم مادۀ یکصد و پنجاه و نهم این

(c) ketabton.com: The Digital Library

قضايي ارگانونه د حکومت او سترې محکمې تر تشکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.

قـانون اساسـی، الـی تشـکيل حکـومت و ستره محـکمه به وظايف خود ادامه ميدهند.

هغـه تـقنينـي فرمانونـه چـې دمؤقتې دورې لـه پيـل څخـه وروستـه نافـذ شـوي دي د ملـي شـورى لـومړنۍ غونډې ته راجع کېږي.

فرامـين تقنينـی کـه از آغـاز دورهٔ مـؤقـت بـه بـعـد نـافـذ گـرديـده اسـت بـه اولـيـن جلسه شوراى ملـی ارجـاع می گردند.

دا فـرامـين تـر هـغـه وختـه پـورې چې د ملي شورى له خوا لغـوه شوي نـه وي نافذ ګڼل کېږي.

ايـن فرامـيـن تـا زمانيکـه از طـرف شوراى ملی لغـو نـگرديـده باشـنـد نـافـذ مـی باشند.

يوسلو دوه شپيتمه ماده:
دا اساسـي قـانون د لـويې جرګـې لـه تصـويب څخـه وروسـتـه نافـذ او د افغانسـتان د انتقـالي اسلامی دولـت د رئيس له خوا توشېح او اعلامېږي.

مادهٔ يکصد و شصت و دوم:
ايـن قـانون اساسی از تـاريخ تصـويب لويـه جرگـه نافـذ و از طـرف رئـيس دولـت انتقـالی اسـلامی افغانسـتان توشيح و اعلام ميگردد.

په نافذېدو سره يې ددې اساسي قـانون لـه حکمونـو مغـاير قـوانين او تقنينـي فرمانونه لغوه کېږي.

بـا نـفـاذ ايـن قـانـون اساسی، قـوانين و فـرامين تقنينـی مغـاير احکـام آن ملغی می باشد.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library